

Pielikums
Zemkopības ministrijas
«PIRMEPARDATUMS»
rīkojumam Nr. «DOKREGNUMURS»

Zemkopības ministrija

DARBĪBAS STRATĒGIJA

2021.–2027. gadam

Satura rādītājs

1.	Vispārīgā daļa.....	4
1.1.	Ieinteresētās personas ZM darbībā.....	5
2.	Rīcībpolitikas darbības virzieni, mērķi un to saistība ar NAP 2027	7
3.	ZM darbības spējas.....	8
3.1.	Administratīvā uzbūve	8
3.2.	Personāls	9
3.3.	Finanses	11
3.4.	Sadarbība ar nozaru pārstāvjiem un pārējo sabiedrību	12
3.5.	IKT sasniegumi un to plaša pieejamība.....	12
3.6.	Korupcijas un interešu konfliktu riska novēršana.....	13
3.7.	Riska faktori ZM darbībā	13
4.	ZM institucionālās prioritātes, to mērķi un rezultāti	15
4.1.	ZM galvenie snieguma rādītāji	26
4.2.	ZM snieguma rādītāji par aktuālām valsts pārvaldes attīstības tēmām	26
1.	pielikums. ZM rīcībpolitikas darbības virzieni.....	28
2.	pielikums. ZM darbības stratēģijas mērķu karte	40

pasts@zm.gov.lv

www.zm.gov.lv/lv

www.facebook.com/Zemkopibasministrija

x.com/Zemkopibas_min

www.instagram.com/zemkopibas_ministrija/

<https://www.youtube.com/@zemkopibasministrijasvideo7549>

https://www.threads.com/@zemkopibas_ministrija

Lietotie saīsinājumi

ALTUM – akciju sabiedrība "Attīstības finanšu institūcija "ALTUM""

APP AREI – Latvijas Biozinātņu un tehnoloģiju universitātes zinātniskais institūts – atvasināta publiska persona "Agroresursu un ekonomikas institūts"

APP DI – Latvijas Biozinātņu un tehnoloģiju universitātes zinātniskais institūts – atvasināta publiska persona "Dārzkopības institūts"

ĀM – Ārlietu ministrija

BIOR – Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskais institūts "BIOR"

CSP – Centrālā statistikas pārvalde

DVS – ZM dokumentu vadības sistēma

EJZAF – Eiropas Jūrlietu, zivsaimniecības un akvakultūras fonds

EJZF – Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonds

EK – Eiropas Komisija

ELFLA – Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai

ELGF – Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonds

EP – Eiropas Parlaments

ES – Eiropas Savienība

FM – Finanšu ministrija

ĢMO – ģenētiski modificētie organismi

IDPS – informācijas drošības pārvaldības sistēmas

IKT – informācijas un komunikāciju tehnoloģijas

ISO – Starptautiskā Standartizācijas organizācija

IVS – ZM Integrētā vadības sistēma

KLP – kopējā lauksaimniecības politika

KLP SP – kopējās lauksaimniecības politikas Stratēģiskais plāns

LAD – Lauku atbalsta dienests

LAP – Lauku attīstības programma

LBTU – Latvijas Biozinātņu un tehnoloģiju universitāte

LIZ – lauksaimniecībā izmantojamās zeme

LLKC – sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs"

LR – Latvijas Republika

NAP 2027 – Nacionālais attīstības plāns 2021.–2027. gadam

NEVIS – Novērtēšanas elektroniskās veidlapas informācijas sistēma

NVO – nevalstiskās organizācijas

PTO – Pārtikas Tirdzniecības organizācija

PVD – Pārtikas un veterinārais dienests

PZA – Programma zivsaimniecības attīstībai

RO – ražotāju organizācijas

RVS – Resursu vadības sistēma

SUDAT – Lauku saimniecību uzskaites datu tīkls

VAAD – Valsts augu aizsardzības dienests

VARAM – Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrija

VK – Valsts kanceleja

VMD – Valsts meža dienests

VPMP – Valsts pārvaldes modernizācijas plāns 2027

VRP – Valdības rīcības plāns

VTUA – Valsts tehniskās uzraudzības aģentūra

ZM – Zemkopības ministrija

ZMNĪ – valsts SIA "Zemkopības ministrijas nekustamie īpašumi"

ZRP – Rīcības programma zivsaimniecības attīstībai

1. VISPĀRĪGĀ DAĻA

ZM darbības stratēģija 2021.–2027.gadam ir iestādes darbības kapacitātes attīstības un pārvaldības dokuments, kurā noteiktas prioritātes, mērķi un plānotie rezultāti, lai ZM un tās padotības iestādes, izmantojot pieejamos resursus, spētu efektīvi, ekonomiski un lietderīgi īstenot rīcībpolitikas darbības virzienus.

ZM darbības stratēģijas izpildes veidi ir izvērsti izklāstīti ikgadējā darbības plānā, kurā noteikti atbilstošie uzdevumi un rezultāti, kā arī atbildīgās struktūrvienības. Stratēģijas īstenošanai pieejamie finanšu līdzekļi tiek noteikti ikgadējā vidēja termiņa budžeta plānošanas procesā.

ZM ir vadošā valsts pārvaldes iestāde lauksaimniecības, meža un zivsaimniecības nozarē un sniedz būtisku ieguldījumu lauku attīstības veicināšanā.

MISIJA

ZM misija (vīzijas) ir sekmēt laukos dzīvojošo cilvēku labklājību, rūpēties par nekaitīgu un kvalitatīvu pārtiku iedzīvotājiem un nodrošināt priekšnoteikumus ilgtspējīgai Latvijas dabas resursu apsaimniekošanai.

VĪZIJA

ZM ir sabiedriski atpazīstama, moderna un efektīva valsts pārvaldes iestāde, kurā ir atbalstoša darba vide un kuras personāla politikas pamatā ir nodarbināto kompetence.

VĒRTĪBAS

ZM galvenā vērtība ir **cilvēks** – godprātīgs, profesionāls un uz rezultātu vērsts.

ZM vērtības:

- profesionalitāte
- attīstība
- atbildība
- cieņa
- taisnīgums
- sadarbība

Saskaņā ar Valsts pārvaldes modernizācijas plānu (VPMP)¹, lai nākotnē valsts pārvalde efektīvāk sasniegtu tai izvirzītos mērķus un sekmētu sabiedrības uzticēšanos valsts pārvaldei, nepieciešams stiprināt valsts pārvaldes vienotību, kuras pamatā ir kopīga izpratnē par valsts pārvaldes misiju un vērtībām. Valsts pārvaldes vērtības ir darbs sabiedrības labā, godprātība, atbildība, profesionalitāte, efektivitāte, atklātība, pieejamība un sadarbība. Svarīga ir vērtību apzināšanās visos valsts pārvaldes līmeņos un kopējā vēlme rīkoties atbilstoši tām. Bez visu ZM nodarbināto līdzdalības nav iespējams ieviest vērtību kultūru.

Svarīgi ir arī tas, ka valsts pārvaldes modernizācija un attīstība kopumā paredz gudras, efektīvas un atvērtas pārvaldības īstenošanu, par galveno izvirzot cilvēka vajadzības, īstenojot ar pierādījumiem pamatotus risinājumus un starpnozaru koordinētu sadarbību, izmantojot jaunas metodes un digitālās iespējas, kā arī nodrošinot jēgpilnu sabiedrības līdzdalību.

¹ <https://www.mk.gov.lv/lv/media/16317/download?attachment>

1.1. Ieinteresētās personas ZM darbībā

ZM, organizējot un īstenojot savu ikdienas darbību, ievēro un arī turpmāk ievēros gan ar likumu noteiktās un reglamentētās prasības, gan valsts pārvaldes pamatprincipus². Tie ietver atklātību pret privātpersonām un sabiedrību, kā arī viņu iesaistišanu lēmumu pieņemšanā. Savā darbībā ZM ir konstruktīvs partneris, ņem vērā ieinteresēto personu vajadzības un vēlmes, kā arī pastāvīgi pārbauda un pilnveido sabiedrībai sniegto pakalpojumu kvalitāti, lai privātpersonu un uzņēmēju labā vienkāršotu un uzlabotu esošās procedūras un padarītu tās pēc iespējas ērtas un pieejamas, ievērojot mūsdienu IKT iespējas. ZM tiecas uz sadarbību, kas vērsta uz mērķa sasniegšanu, sniedzot sabiedrībai vispusīgu, skaidru un saprotamu informāciju par savu darbību un nozares aktualitātēm.

Lai izpildītu savu misiju, ZM savas kompetences jomā mijiedarbojas ar vairākām 1. tabulā minētajām svarīgākajām ieinteresētām personām.

1. tabula

ieinteresētās personas	ieinteresētās personas būtiskākās intereses un vajadzības
ES un starptautiskās institūcijas	▪ Saņemt ZM ieguldījumu ES un starptautisko institūciju normatīvo aktu un attīstības plānošanas dokumentu sagatavošanā, lai šajā posmā tiktu uzklauts arī nozares pārstāvju viedoklis. ▪ Ievērojot nacionālās intereses, valsts normatīvajos aktos ietvert atbilstošās ES un starptautiskās prasības un normas un nodrošināt to pildīšanu. ▪ Panākt katrai nozarei taisnīgu ES finansējumu, kura apmēru pamato skaidri izprotami kritēriji. ▪ Atbalstīt sadarbību ārkārtas situācijās. ▪ Pārliecināties par iestāžu pārvaldības un kontroles sistēmu pienācīgu darbību un atbilstību prasībām.
Saeima, to pārstāvošās partijas, Ministru kabinets, Ministru prezidents, Valsts prezidents	▪ ZM darbojas saskaņā ar normatīvajiem aktiem, valsts pārvaldes politiku, Valdības deklarāciju un VRP. ▪ Iegūt aktuālo informāciju par situāciju nozarē un attīstības plāniem, tostarp par vajadzīgā finansējuma apmēru. ▪ Normatīvo aktu un politikas plānošanas dokumentu sagatavošana.
Ministrijas un citas valsts iestādes	▪ Iegūt aktuālo informāciju par situāciju nozarē un attīstības plāniem, tostarp par vajadzīgā finansējuma apmēru. ▪ Citu nozaru normatīvo aktu un attīstības dokumentu sagatavošana un saskaņošana. ▪ Pārnozaru attīstības plānošanas dokumentu sagatavošana.
Nozaru NVO, nozares uzņēmēji, valsts kapitālsabiedrības	▪ ZM nodrošināt sabiedrības, tostarp NVO un uzņēmēju, līdzdalību normatīvo aktu un plānošanas dokumentu sagatavošanā. ▪ Iegūt aktuālo informāciju par situāciju nozarē un attīstības plāniem, tostarp par vajadzīgā finansējuma apmēru. ▪ Plānot un ieviest tādu nozares rīcībpolitiku, kas nodrošina uzņēmumu ekonomisko izaugsmi.

² Valsts pārvaldes iekārtas likuma 10. pants

	▪ ES un nacionālā finansējuma pieejamība tautsaimniecības attīstībai. ▪ Atbalsts noieta tirgus paplašināšanai un eksporta palielināšanai. ▪ Dažādu prasību, tostarp administratīvā sloga, samazināšana. ▪ Nozares kopējo interešu paušana un pārstāvniecība Latvijas, ES un starptautiskās institūcijās.
Padotības iestādes, universitāte, zinātniskās institūcijas	▪ Saskaņotu mērķtiecīgu darbību īstenošana. ▪ Atbilstošs finansējums valsts pārvaldes deleģēto uzdevumu izpildei. ▪ Kvalitatīvu pētījumu veikšana un to rezultātu izmantošana lēmumu pieņemšanā. ▪ Nozari regulējošo normatīvo aktu un attīstības dokumentu sagatavošana.
Lauku iedzīvotāji, pašvaldības	▪ Nozares rīcībpolitikas saskaņošana ar teritoriālo attīstību. ▪ Saglabātas esošās darbavietas laukos un izveidotas jaunas. ▪ Lauku infrastruktūras uzturēšana un attīstība. ▪ Atbalsts iespējai patstāvīgi plānot turpmāko attīstību laukos. ▪ ZM un tās padotības iestāžu pakalpojumu ērta pieejamība.
Sabiedrība kopumā	▪ Regulāri saņemt vispārēju informāciju par situāciju nozarē un attīstības plāniem saistībā ar to ietekmi uz vidi, klimatu un ekonomiku. ▪ Saņemt skaidru un saprotamu informāciju.
ZM un tās padotības iestāžu nodarbinātie	▪ Konkurētspējīgs atalgojums. ▪ Modernas un drošas darba vietas. ▪ Skaidrs un līdzsvarots pienākumu un atbildības sadalījums. ▪ Pozitīvs sabiedrības vērtējums par paveikto.
ZM pakalpojumu saņēmēji (zivsaimniecības joma)	▪ Saņemt saskaņojumu par jūrā zvejojošo zvejas kuģu dzinēju nomaiņu un iegādi, jaunu zvejas kuģu būvi un citu kuģu pārbūvi par zvejas kuģiem. ▪ Saņemt saskaņojumu zvejas kvotu nodošanai, pieņemšanai vai apmaiņai. ▪ Saņemt speciālo atļauju (licenci) komercdarbībai zvejniecībā. ▪ Nozvejas sertifikāta apliecināšana. ▪ Saņemt papildu pilnvarojumu (īpašo atļauju) konkrētu zivju sugu zvejai. ▪ Zivju pircēja reģistrācija.

2. RĪCĪBPOLITIKAS DARBĪBAS VIRZIENI, MĒRĶI UN TO SAISTĪBA AR NAP 2027

ZM ir iestāde, kuras darbība atbilstoši kompetencei, ievērojot ZM nolikumu, ir vērsta uz mērķtiecīgu rīcībpolitikas plānošanu, izstrādi, organizēšanu un koordinēšanu resorā. ZM ir vadošā valsts pārvaldes iestāde lauksaimniecības, meža un zivsaimniecības nozarē, un tai ir noteikti turpmāk minētie darbības virzieni un tiem atbilstošie mērķi saistībā ar nozari.

Pārtikas un dzīvnieku barības nekaitīguma, pārtikas higiēnas un kvalitātes, dzīvnieku veselības, veterināro zāļu drošuma, dzīvnieku labturības un aizsardzības nodrošināšana, lai veicinātu nekaitīgas un kvalitatīvas pārtikas un dzīvnieku barības, kā arī drošu veterināro zāļu apriti un augstu dzīvnieku veselības un labturības līmeni.

Nozaru uzņēmējdarbības attīstības veicināšana, lai sekmētu ilgtermiņā konkurētspējīgas – ekonomiski efektīvas un uz tirgu orientētas – uzņēmējdarbības attīstību, ievērojot reģionāli līdzsvarotas attīstības principus.

Cilvēkresursu un pētījumu attīstības veicināšana, lai sekmētu iedzīvotāju spēju, prasmju un zināšanu attīstību, tā radot plašākas ienākumu gūšanas un nodarbinātības iespējas laukos.

Dabas resursu saglabāšana, lai tos gudri izmantotu un ilgtspējīgi apsaimniekotu atbilstoši Zaļā kursa mērķiem.

NAP 2027 ir galvenais valsts vidēja termiņa attīstības plānošanas dokuments Latvijā. Visi ZM darbības virzieni ir saistīti ar kādu no NAP 2027 minētajām fundamentālajām pārmaiņām un izaugsmes virzieniem.

2. tabula

NAP 2027 fundamentālās pārmaiņas un izaugsmes virzieni	ZM rīcībpolitikas darbības virzieni
Vienlīdzīgas tiesības aptver visu Latvijas iedzīvotāju pamattiesību īstenošanu ar valsts sniegtajiem pakalpojumiem.	▪ Cilvēkresursu un zinātnes attīstības veicināšana ▪ Nozaru uzņēmējdarbības attīstības veicināšana
Dzīves kvalitāte raksturo vispārējo labklājības un ikviena Latvijas iedzīvotāja iespēju pieaugumu.	▪ Pārtikas un dzīvnieku barības nekaitīguma, pārtikas higiēnas un kvalitātes, dzīvnieku veselības, veterināro zāļu drošuma, dzīvnieku labturības un aizsardzības nodrošināšana ▪ Nozaru uzņēmējdarbības attīstības veicināšana
Zināšanu sabiedrība ir kopīgs virziens pārmaiņām izglītībā un zinātnē, pilsoniskajā apziņā, mediju telpā un tautsaimniecībā.	▪ Cilvēkresursu un pētījumu attīstības veicināšana
Atbildīga Latvija ir atbilde klimata un demogrāfisko tendenču apdraudējumam pašlaik un tālākā nākotnē.	▪ Dabas resursu saglabāšana

NAP 2027 ir noteiktas sešas prioritātes, kas sagrupētas 18 darbības virzienos. No tiem par deviņiem uzdevumiem³ ([200], [203], [206], [239], [240], [281], [282], [283] un [285]) atbildīga ir tieši ZM. NAP 2027 ir arī norādīts kopējais finansējums no ES fondiem.

3. ZM DARBĪBAS SPĒJAS

ZM funkcijas un uzdevumi noteikti divos dokumentos – Ministru kabineta 2019. gada 30. aprīļa noteikumos Nr. 187 “Zemkopības ministrijas nolikums” un 2025. gada 25. septembra Latvijas Republikas Zemkopības ministrijas reglamentā.

ZM ikdienas darbības spēju pamatā ir tās institucionālā kapacitāte. To veido ZM cilvēkresursi, stratēģiskie, pamata un atbalsta procesi (ZM IVS), budžets, administratīvā struktūra un kompetences sadalījums, darba kultūra, kā arī ikdienā izmantojamie tehniskie līdzekļi un sistēmas, tostarp IKT. ZM kapacitāte ir jāuztur un jāattīsta tā, lai nodrošinātu to efektivitāti, t. i., tie dotu rezultātus un veidotu ZM, tās padotības iestāžu un nozares darbības ilgtspēju atkarībā no iespējamajām problēmām nākotnē, tostarp NAP 2027 minētajām.

3.1. Administratīvā uzbūve

2024. gada nogalē tika izstrādāts ZM reorganizācijas plāns, kas īstenots no 2025. gada 1. janvāra. Reorganizācijas plāns sagatavots, lai pārskatītu grāmatvedības funkciju centralizāciju un efektīvizētu ZM darbību, precīzāk, pielāgotos nozaru specifikai un to pilnveidotu saistībā ar ES KLP un tās tendencēm. Plāna mērķi ir arī stiprināt klimata pārmaiņu un agroekoloģijas jomas nozīmību un attīstību, kā arī vairāk atbalstītu svarīgu un uz inovācijām vērstu izglītības un zinātnes funkciju izpildi ZM.

ZM veido ministrs un tā birojs, vadības struktūrvienība un 11 departamenti. Nozaru politikas veidošanu un īstenošanu nodrošina

- Lauksaimniecības un lauku attīstības departaments,
- Meža departaments,
- Zivsaimniecības departaments,
- Dzīvnieku veselības, audzēšanas, aizsardzības un pārtikas nekaitīguma departaments,
- Starptautisko lietu departaments,
- Stratēģijas, zināšanu un klimata departaments,
- Tirgus un tiešā atbalsta departaments.

Vēl četri departamenti ZM pilda horizontālās funkcijas:

- Juridiskais departaments,
- Budžeta un finanšu departaments,
- Administratīvais departaments,
- Audita departaments.

Sabiedrisko attiecību nodaļa ir atbildīga par ZM publisko tēlu un reputāciju, kā arī organizē attiecības ar medijiem.

ZM struktūrvienībām ir apstiprināti reglamenti, nodarbināto amata apraksti vai darba līgumi.

³ <https://likumi.lv/ta/id/315879-par-latvijas-nacionalo-attistibas-planu-20212027-gadam-nap2027>

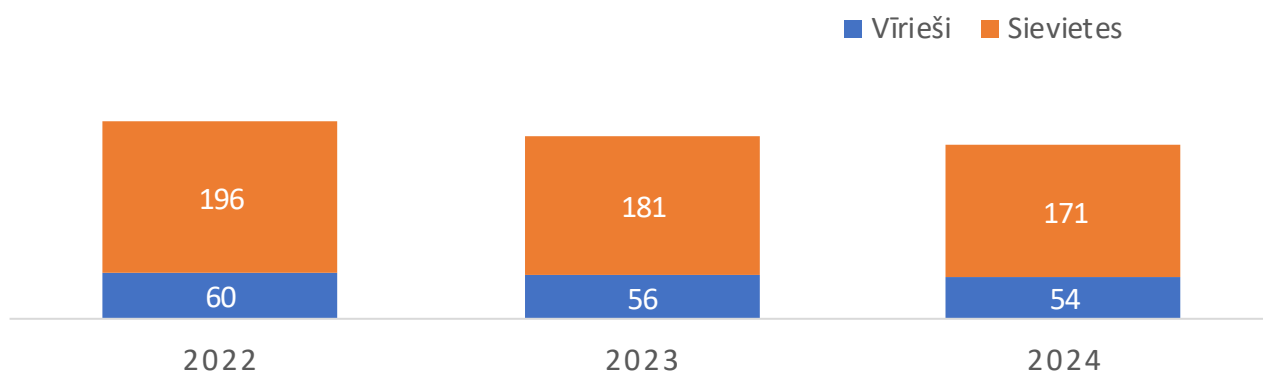
Politikas ieviešana ZM kompetences jomās ir piecu padotībā esošu tiešās pārvaldes iestāžu, divu zinātnisko institūciju un LBTU pārziņā. ZM ir valsts kapitāla daļu turētāja piecās kapitālsabiedrībās.

ZM administratīvās struktūras diagramma ir pieejama tīmekļvietnē <https://www.zm.gov.lv/lv/struktura-0>.

3.2. Personāls

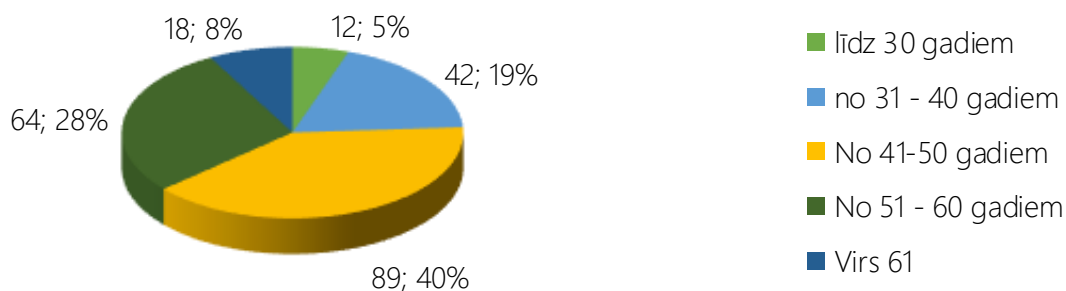
ZM nozīmīgākā vērtība ir personāls – profesionāli, uz rezultātu vērsti nodarbinātie, kas spēj veiksmīgi strādāt strauji mainīgos apstākļos.

2024. gada 31. decembrī ZM amata pienākumus pildīja 225 nodarbinātie.

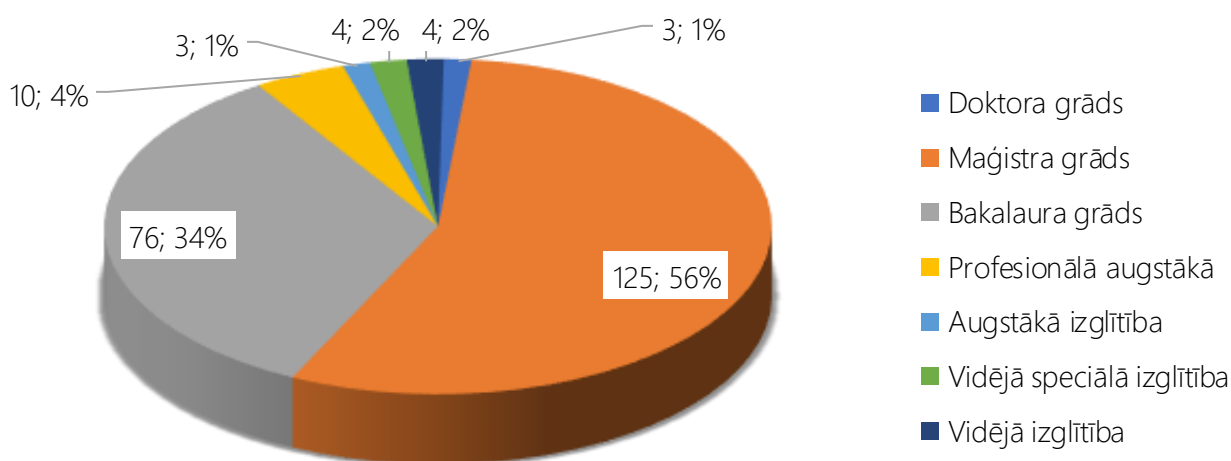
1. attēls. ZM nodarbināto skaits pēc dzimuma

Lielākā daļa (40 %) nodarbināto bija vecumā no 41 līdz 50 gadiem.

2. attēls. ZM nodarbināto skaits pēc vecuma grupām

56 % nodarbināto bija maģistra grāds.

3. attēls. ZM nodarbināto skaits pēc izglītības līmeņa.

Vidējais personāla mainības (rotācijas) koeficients pēdējos gados ir 18 %, un tam ir pieauguma tendence.

ZM nodarbināto izglītības līmenis ir atbilstošs viņu atbildībā esošajiem nozaru jautājumiem. Nodarbinātajiem ir atbilstoša darba vide, kā arī ir ieviesta darba aizsardzības sistēma.

Personāla politika ir noteikumu, kārtību, instrukciju un procesu kopums, kura mērķis ir noteikt virzienu un saturu darbā ar personālu. To izmantojot, tiek īstenota personāla politika.

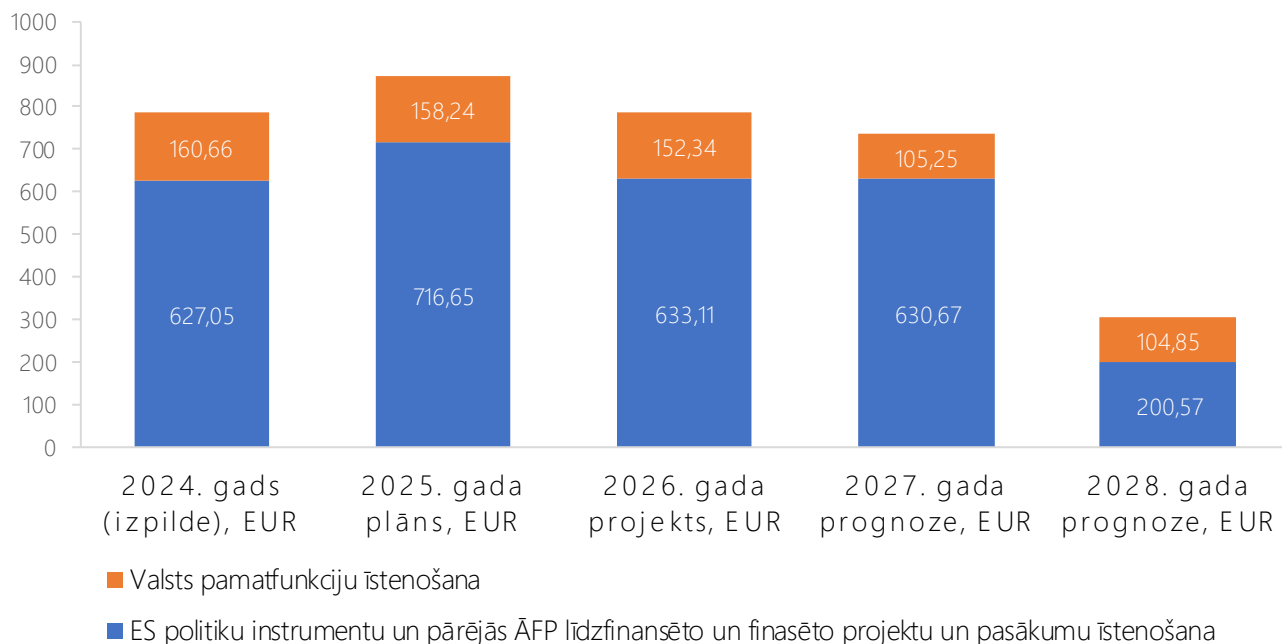
Tās galvenie virzieni:

- attīstība un izaugsme;
- taisnīgs, konkurētspējīgs un ieguldījumam atbilstošs atalgojums;
- droša, veselīga un atbalstoša darba vide;
- personāla lietvedības digitalizācija.

Ir iespējamās arī strukturālas izmaiņas gan ZM, gan tās resora iestādēs, pārskatot tām ar normatīvajiem aktiem noteiktās valsts pārvaldes funkcijas neskaidrās ģeopolitiskās situācijas un valsts aizsardzībai nepieciešamā valsts budžeta palielinājuma dēļ.

3.3. Finances

ZM atbildībā ir valsts budžeta līdzekļi tautsaimniecībai nozīmīgu nozaru atbalstam un pārvaldībai. ZM nozares kopējie budžeta izdevumi 2025. gadā plānoti 874 897 981 eiro apmērā, un lielāko īpatsvaru kopējos izdevumos veido nozaru uzņēmējdarbības attīstības veicināšana – 87,6 %.

4. attēls. ZM kopējo izdevumu izmaiņas no 2024. līdz 2028. gadam

3. tabula

Darbības virziens	2024. gads, izpilde (EUR)	2025. gads, plāns (EUR)	2026. gads, projekts (EUR)	2027. gads, prognoze (EUR)	2028. gads, prognoze (EUR)
Pārtikas un dzīvnieku barības nekaitīguma, pārtikas higiēnas un kvalitātes, dzīvnieku veselības, veterināro zāļu drošuma, dzīvnieku labturības un aizsardzības nodrošināšana	23 147 422	25 594 177	24 175 555	23 299 050	22 784 825
Nozaru uzņēmējdarbības attīstības veicināšana	688 784 044	766 376 458	695 859 161	652 812 473	224 309 516
Cilvēkresursu un pētījumu attīstības veicināšana	14 061 620	13 175 333	13 363 508	13 363 508	13 363 508

Dabas resursu saglabāšana	48 262 539	57 649 042	40 133 097	36 213 314	36 113 778
Nozaru vadība un politikas plānošana	13 465 435	12 102 971	11 929 444	10 246 795	8 858 727
Kopā	787 721 060	874 897 981	785 460 765	735 935 140	305 430 354

ZM administratīvā darbība un pilnveidošana tiek finansēta no ZM budžeta programmas 97.00.00. "Nozaru vadība un politikas plānošana" līdzekļiem. 2025. gadā programmai plānotie izdevumi ir 9 471 290 eiro apmērā un izdevumu īpatsvars veido 1,1 % no kopējiem nozares izdevumiem.

Izdevumiem ES politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansēto un finansēto projektu un pasākumu īstenošanai 2025. gadā plānoti 81,9 % no kopējā izdevumu apmēra.

ZM un tās padotības iestāžu pamatfunkciju īstenošanai jau ilgstoši ir nepietiekams budžeta finansējums. ZM un tās padotības iestādes kopumā katru gadu attīstībai pieprasa vairākus desmitus miljonus eiro, tomēr valsts kopējo prioritāšu izvērtējumā nesaņem pienācīgu atbalstu.

Stratēģijas beigu posmā visai sarežģīta būs uz rezultātu vērsta budžeta veidošana⁴. Šim nolūkam, iespējams, būs nepieciešams mainīt esošo budžeta dalījuma (politikas un resoru vadības kartes) struktūru, tostarp budžeta programmas un apakšprogrammas. Šādas pārmaiņas būs spēkā līdz ar 2027. gada budžetu.

3.4. Sadarbība ar nozaru pārstāvjiem un pārējo sabiedrību

ZM regulāri konsultējas ar nozaru profesionālajām apvienībām un iegūst no tām jaunāko informāciju par norisēm tirgū, ražošanā, tirdzniecībā, izglītībā un zinātnē, kā arī nepārtraukti informē sabiedrību par nozaru aktualitātēm un pieņemtajiem lēmumiem.

Svarīgākā informācija ir pieejama ZM tīmekļvietnē www.zm.gov.lv.

ZM pieņem ar drošu elektronisko parakstu parakstītus dokumentus, kas ir atbilstoši noformēti un nosūtīti uz elektroniskā pasta adresi pasts@zm.gov.lv vai oficiālo e-adresi.

3.5. IKT sasniegumi un to plaša pieejamība

ZM mērķtiecīgi ir ieguldījusi resursus informācijas tehnoloģiju (IT) infrastruktūras uzlabojumos un pilnveidē. ZM nozarē ir izveidota un tiek uzturēta centralizēta IKT infrastruktūra, un ir noteikts, ka LAD ir viens no valsts centralizētā datu apstrādes mākoņa dalībniekiem un mākoņdatošanas pakalpojumu sniedzējiem. Ir ieviestas vairākas koplietošanas informācijas sistēmas – DVS, RVS, e-pasta sistēma, nozares klientu pašapkalpošanās portāls, pašapkalpošanās portāls HOP u. c.

Izveidotā IKT kompetences centra funkcijas sekmīgi pilda nozares IKT padome, kuras mērķis ir nozares IKT attīstības plānošana, budžeta izskatīšana un nozares iestāžu IKT pasākumu koordinēšana. Nozares IKT pārvaldības galvenie sasniegtie rezultāti ir maksimāli efektīva budžeta un IKT resursu izmantošana un centralizācija, apmierināti nozares darbinieki un klienti, modernas un ilgtspējīgas tehnoloģijas un informācijas sistēmas.

⁴ Informatīvais ziņojums "Par uz rezultātu vērsta budžeta veidošanas un attīstības virzieniem", apstiprināts 2025. gada 28. oktobrī

Lai nozares iestādes kvalitatīvi pildītu savas funkcijas, visai svarīgi ir attīstīt to pamatdarbības un atbalsta informācijas sistēmas. Daudzas no iestādēs pašlaik izmantotajām informācijas sistēmām ir vecākas par 10 gadiem un tehnoloģiski vai funkcionāli novecojušas, un tām nepieciešami uzlabojumi vai pārbūve.

3.6. Korupcijas un interešu konflikta riska novēršana

ZM ir izveidota un darbojas iekšējās kontroles sistēma (IKS) korupcijas un interešu konflikta riska novēršanai⁵.

ZM ir pieņemti iekšējie noteikumi "Zemkopības ministrijas korupcijas un interešu konflikta risku vadības kārtība"⁶, lai savlaicīgi pamanītu, noskaidrotu, identificētu un pārvaldītu būtiskākos korupcijas un interešu konflikta riska faktorus, nodrošinot stratēģisko mērķu sasniegšanu, veiksmīgu attīstību un labu pārvaldību, kā arī samazinot potenciālos zaudējumus un kaitējumu reputācijai un veidojot vienotu izpratni un metodiku.

Korupcijas un interešu konflikta riskam visvairāk pakļautie amati un funkcijas tiek vērtētas ik gadu, nosakot arī risku mazināšanos pasākumus.

ZM ētikas kodekss⁷ nosaka ministrijas ierēdņu un darbinieku (nodarbināto) ētiskas rīcības un uzvedības pamatprincipus.

ZM ir izveidots trauksmes celšanas mehānisms, lai sabiedrības interesēs ziņotu par pārkāpumiem, vienlaikus aizsargājot trauksmes cēlēju no tam nelabvēlīgām sekām. Trauksmes cēlēja ziņojumu iespējams iesniegt gan elektroniski, gan papīra formā. ZM padotības iestādē nodarbinātais var vērsties arī augstākā iestādē – ZM vai Trauksmes celšanas likumā noteiktajā galvenajā trauksmes cēlēja kontaktpunktā.

3.7. Riska faktori ZM darbībā

ZM ir izstrādāta Risku pārvaldības politika⁸, kurā noteikti pamatprincipi, kā arī procesu, atbildības un komunikācijas sadalījums. Politikas mērķis ir nodrošināt vienotu riska vadību ar vienotām prasībām riska vadībai atbilstoši starptautiskajiem standartiem, labai korporatīvai praksei un Latvijas Republikas saistošajiem tiesību aktiem⁹, kā arī ieviest riska vadību ZM kultūrā un darba praksē, lai labāk pārvaldītu riska faktorus, tā sasniedzot noteiktos mērķus un pieņemot pamatotus lēmumus.

Lai īstenotu minēto politiku, ir izveidota risku vadības darba grupa¹⁰ un pieņemti iekšējie noteikumi¹¹, kuru mērķis ir noteikt riska pārvaldības procesu un atbildības sadalījumu. Risku vadības grupa ir atbildīga par ZM darbību negatīvi ietekmējošo būtiskāko riska faktoru savlaicīgu identificēšanu un pārvaldību, lai nodrošinātu stratēģisko mērķu sasniegšanu un veiksmīgu attīstību un samazinātu potenciālos zaudējumus un kaitējumu reputācijai.

⁵ Ministru kabineta 2017. gada 17. oktobra noteikumi Nr. 630 "Noteikumi par iekšējās kontroles sistēmas pamatprasībām korupcijas un interešu konflikta riska novēršanai publiskas personas institūcijā"

⁶ ZM 2024. gada 15. marta iekšējie noteikumi Nr. 9 "Zemkopības ministrijas korupcijas un interešu konflikta risku vadības kārtība"

⁷ <https://www.zm.gov.lv/lv/etika>

⁸ ZM 2024. gada 13. maija iekšējie noteikumi Nr. 14 "Zemkopības ministrijas risku pārvaldības politika"

⁹ 2023. gada "Risku vadības ieviešanas rokasgrāmata", ko sagatavoja biedrība "Iekšējo auditoru institūts" pēc Finanšu ministrijas pasūtījuma

¹⁰ 2024. gada 5. februāra rīkojums Nr. 17 "Par risku vadības darba grupas izveidi"

¹¹ ZM 2024. gada 21. marta iekšējie noteikumi Nr. 10 "Risku novērtēšanas kārtība Zemkopības ministrijā"

Iekšējie riska faktori	
Nosaukums	Iespējamā rīcība riska novēršanai un ietekmes mazināšanai
Papildu jaunas kompetenču jomas Kvalificētu cilvēkresursu trūkums nozarei specifiskos jautājumos Darba intensitāte, izdegšana, rutīna Atalgojums	ZM ārējā tēla stiprināšana, lai piesaistītu jaunus speciālistus. Uz rezultātu vērsts motivējošs atalgojums un cita bonusu sistēma. Topošo speciālistu (praktikantu) piesaistīšana no augstskolām. Kvalifikācijas celšana, tostarp iespēja izmantot Valsts administrācijas skolas un Valsts kancelejas piedāvātos pilnveides kursus valsts pārvaldē nodarbinātajiem. Procesu pārskatīšana, vienkāršošana un maksimāla digitalizācija. Virzība uz centralizāciju. Atbalsts jaunajiem darbiniekiem.
Darba vides riska faktori (tostarp IKT nodrošinājums, kiberdrošības apdraudējumi)	ZM nodarbināto IT kompetences palielināšana drošības jomā. IT drošības procedūru ieviešana un ievērošanas iespējas. Ārējo resursu piesaistīšana (iepirkums).
Ārējie riska faktori	
Nosaukums	Iespējamā rīcība riska novēršanai un ietekmes mazināšanai
Ambiciozas EK un EP iniciatīvas, kas var ietekmēt nozaru attīstību Latvijā, kavēšanos ar ES normatīvo aktu izstrādi un lēmumu pieņemšanu	Aktīva sekošana līdzī notiekošajam EK un EP dokumentu izstrādes posmā un aktīva iesaistīšanās jau dokumentu projektu izstrādes laikā, tostarp piesaistot NVO. Ilgtermiņa nozaru politikas veidošana.
Nepietiekams finansējums ministrijā un tās padotības iestādēs, atbildības politika valsts pārvaldē	Papildu finansējums pilnvērtīgai pamatfunkciju izpildei
Nozares speciālistu trūkums darba tirgū	Konkurētspējīga atalgojuma nodrošināšana, lai augsti kvalificēti nozares speciālisti izvēlētos darbu valsts pārvaldē. Nozares tēla veidošana, veicinot jauniešu izvēli par labu izglītībai ar nozarēm saistītajās programmās. Sadarbība ar augstākās izglītības iestādēm, nosakot valsts subsidētas studiju vietas, lai pēc izglītības iegūšanas noteiktu laiku tiktu turpinātas darba attiecības valsts pārvaldē.
Kiberdrošības riska faktori	IKT drošības sistēma uzturēšana un attīstība, sadarbība ar CERT u. c. drošības iestādēm. Savlaicīga budžeta plānošana, efektīvāko un ekonomiskāko risinājumu ieviešana.
Ieinteresēto personu vajadzību un vēlmju ietekme Politiskā ietekme	Skaidra un noteikta viedokļa paušana. Informatīvo un izskaidrojošo pasākumu īstenošana. Interesu konflikta situācijas izvērtēšana, mazināšana un novēršana.

Vienlaikus papildus tam VPMP ir teikts, ka valsts pārvaldes kopējās modernizācijas turpmākos virzienus nosaka gan jaunās globālās problēmas, gan Latvijas iedzīvotāju vājā uzticēšanās valsts pārvaldei. To turklāt pastiprina nepietiekamas investīcijas cilvēkresursu zināšanu un prasmju attīstībā, kā arī nepietiekama karjeras pārvaldība valsts pārvaldē, kas veicina nodarbināto aizplūšanu uz citiem sektoriem, kā arī nesekmē jaunu darbinieku piesaisti.

4. ZM INSTITUCIONĀLĀS PRIORITĀTES, TO MĒRĶI UN REZULTĀTI

Stratēģijas darbības laikam ir izvirzītas šādas institūcijas kapacitātes attīstības un pārvaldības prioritātes:

- 1) nozares rīcībpolitikas izstrāde, ieviešana un uzraudzība;
- 2) ZM pārstāvniecība citās Latvijas un starptautiskās institūcijās;
- 3) komunikācija ar sabiedrību un sadarbība ar nozares NVO;
- 4) ZM un tās padotības iestāžu iekšējo procesu efektivitāte;
- 5) kvalificēti, motivēti un novērtēti ZM nodarbinātie;
- 6) lietpratīga ZM resursu izmantošana un pilnveidošana.

1. prioritāte "Nozares rīcībpolitikas izstrāde, ieviešana un uzraudzība"

1.1. Mērķis: nodrošināt nozaru nepārtrauktu darbību un attīstību.

Viens no VPMP mērķiem ir līdz 2027. gadam valsts pārvaldē izveidot politikas un regulējuma kvalitātes nodrošināšanas sistēmu, kas ietver ar datiem pamatotas politikas un regulējuma izstrādi un jēgpilnu ietekmes novērtēšanu, mazinot administratīvo slogu. VK vadībā tiek ieviesta vienota pieeja ar datiem pamatotas politikas veidošanai – datu ieguvei, kvalitātes nodrošināšanai, aprītei, analīzei un uzglabāšanai. Tiek attīstīta ne tikai *ex-ante*, bet arī *ex-post* ietekmes novērtēšana, un tādējādi uzlabojas politikas un regulējuma kvalitāte.

ZM rīcības pamatā arī turpmāk būs savlaicīga nozares politikas plānošanas dokumentu un nozari regulējošo normatīvo aktu izstrāde, lai veicinātu nozaru līdzsvarotu attīstību, kā arī nodrošinātu valsts un ES finansējuma savlaicīgu pieejamību.

ZM darbībai tiks izmantoti no valsts budžeta piešķirtie līdzekļi. Apzinoties ZM pārstāvēto nozaru nozīmīgumu tautsaimniecībā, ir svarīgi gādāt par ZM un tās padotības iestāžu pilnvērtīgai funkciju izpildei atbilstoša finansējuma pieejamību.

Ar ELFLA un EJZAF tehniskās palīdzības līdzfinansējumu paredzēts īstenot SP un ZRP, PZA efektīvu pārvaldību, uzraudzību, novērtēšanu, kontroli un revīziju, kā arī informācijas un publicitātes pasākumus.

Rādītāji

Nr.	Sasniedzamais rezultāts (pārmaiņas)	Snieguma rādītājs (mērvienība)	Rezultatīvā rādītāja skaitliskā vērtība (pa gadiem)						
			2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.
1.	Izstrādāti nacionālie tiesību akti, kas regulē nozares attīstību.	skaits	250	250	250	250	250	250	250
2.	Apzināts un piesaistīts finansējums politikas īstenošanai.	Dalība FM rīkojumu par ZM apropriācijas izmaiņām sagatavošanā (FM rīkojumu skaits gadā)	33	33	33	33	33	53	53
3.	Nozaru attīstībai pieejams valsts un ES fondu finansējums.	Intervenču skaits PZA 2021–2027 īstenošanai	2	2	5	5	5	5	5
		Īstenotās intervences uzņēmējdarbības atbalstam saistībā ar KLP*	6	6	6	6	6	6	6
4.	Sagatavoti un VK iesniegti pārskati par VRP izpildi.	Plānotie uzdevumi izpildīti pilnā apmērā (%)	100	100	100	100	100	100	100

* ieguldījumi materiālajos aktīvos", "Atbalsts jauniem lauksaimniekiem uzņēmējdarbības uzsākšanai", Atbalsts mazo saimniecību darbības attīstībai", "Leader pieejas atbalsts uzņēmējdarbībai", "Atbalsts ražotāju organizācijām"

2. prioritāte "Ministrijas pārstāvniecība ES un citās starptautiskās institūcijās"

2.1. Mērķis: nodrošināt Latvijas lauksaimniecības, pārtikas, zivsaimniecības un meža nozares interešu pārstāvēšanu starptautiskajās organizācijās un sadarbības procesos.

ZM atbilstoši kompetencei pārstāv LR intereses starptautiskajās organizācijās un ES institūcijās, pamatojoties uz vienlīdzīgu starptautisko tiesību normu ievērošanu, kopīgām diskusijām un kompromisiem. Pārstāvniecība notiek gan tiešā veidā, ZM amatpersonām un atašējiem piedaloties ES un starptautisko organizāciju un sadarbības formu sanāsmēs, gan arī sagatavojot informāciju ĀM amatpersonām un citām valsts augstākajām amatpersonām. Savukārt jautājumos, kas ir ES kompetencē, pārstāvniecība tiek nodrošināta ar EK starpniecību.

Lai kvalitatīvi pārstāvētu ārpolitiskās intereses, ZM sagatavo nacionālās pozīcijas un aizstāv intereses savas kompetences jomās ES un citās starptautiskajās institūcijās, nodrošina starptautisko sadarbību, piedalās kvalitatīvu ES tiesību aktu sagatavošanā, pārņemšanā un ieviešanā, regulāri dalās informācijā un pieredzē ar Latvijas un ārvalstu iestādēm, kā arī pilda citus pienākumus. Tā ne tikai tiek aizstāvētas Latvijas nacionālās intereses ZM kompetences jomās, bet arī iegūta svarīga informācija par starptautiskiem procesiem un citu valstu pieredzi nozares politikas veidošanas un ieviešanas jautājumos, kā arī iespēja piedalīties starptautisku normatīvo dokumentu izstrādē.

ZM pārstāvniecība ES un starptautisko institūciju sadarbības formās un starpvalstu projektos veicina ZM kompetences jomu attīstību un konkurētspēju. Tāpat tas ir nozīmīgs priekšnosacījums Latvijas tēla un atpazīstamības veidošanā, starpvalstu sadarbības veicināšanā un nodarbināto profesionālās kapacitātes stiprināšanā.

6. tabula

Rādītāji

Nr.	Sasniedzamais rezultāts (pārmaiņas)	Snieguma rādītājs (mērvienība)	Rezultatīvā rādītāja skaitliskā vērtība (pa gadiem)						
			2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.
1.	ES vienpusējo, divpusējo un daudzpusējo tirdzniecības līgumu, tostarp PTO, izvērtēšana*	Līgumu skaits, pie kuriem notiek darbs gada laikā	3	3	3	3	3	3	3
2.	Nodrošināta dalība svarīgākajās starptautiskās un ekonomiskās sadarbības institūcijās	Starptautiskas institūcijas, kurās noteiktas finansiālās saistības (skaits)	13	13	13	13	13	13	13
3.	Pārstāvētas Latvijas intereses pārstāvētas starptautisko un ES organizāciju un institūciju sanāksmēs	Skaits	800	800	800	800	800	800	850
4.	Nodrošināta dalība augsta līmeņa sanāksmēs, konferencēs un divpusējas tikšanās pasākumos	Pasākumu (sanāksmju) skaits	16	30	30	30	30	35	40
5.	ES un starptautisko finanšu instrumentu līdzfinansēto projektu ieviešana	Projektu skaits	3	3	3	3	2	2	2
6.	Nodrošināts zināšanu eksports un regulāra dalība pieredzes apmaiņas pasākumos (tostarp konferencēs, semināros)	Pasākumu (sanāksmju) skaits	50	50	50	50	50	—**	—

* Latvijas nostājas sagatavošana un iesniegšana ĀM, ievērojot Latvijas lauksaimniecības, pārtikas, zivsaimniecības un mežu nozaru intereses

** rādītājs nav atsevišķi izdalīts, jo ir piesaistīts pie 3. rezultatīvā rādītāja

3. prioritāte "Komunikācija ar sabiedrību un sadarbība ar nozares NVO"

3.1. Mērķis: informēt sabiedrību par ZM un tās padotības iestāžu darba aktualitātēm, sasniegumiem, panāktajiem uzlabojumiem un darba rezultātiem

Prioritāte ietver mērķtiecīgu informācijas sniegšanu Latvijas sabiedrībai par ZM un Ministru kabineta darba prioritātēm, citiem valstiskuma apziņu stiprinošiem pasākumiem, tostarp par ZM organizētajiem ikgadējiem lauksaimnieku, zivsaimnieku un mežsaimnieku vidū atzinību un prestižu

guvušiem konkursiem "Sējējs", "Lielais loms", "Zelta čiekurs". Sabiedrībai laikus un saprotami tiek skaidrota ZM īstenotā nozares politika, plānotās pārmaiņas un to ietekme uz Latvijas lauksaimniekiem, zivsaimniekiem un mežsaimniekiem, kā arī nodrošināta koordinēta informācijas sniegšana un atgriezeniskās saites saņemšana.

2021.–2027. gadā ZM turpinās sniegt visaptverošu informāciju lauksaimniekiem, zivsaimniekiem, mežsaimniekiem un sabiedrībai kopumā par ES fondu līdzekļu pieejamību un ekonomisku pamatojumu to lietderīgai izmantošanai, tā stiprinot lauku saimniecību, zivsaimniecības un mežsaimniecības nozares un pārtikas uzņēmumu konkurētspēju, uzņēmējdarbības vidi, kā arī tādu vietējo pārtikas produktu ražošanu un patēriņu, kam ir liela pievienotā vērtība.

7. tabula

Rādītāji

Nr.	Sasniedzamais rezultāts (pārmaiņas)	Snieguma rādītājs (mērvienība)	Rezultatīvā rādītāja skaitliskā vērtība (pa gadiem)						
			2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.
1.	Konkursa kārtībā izvērtēti un publiski godināti nozaru labākie uzņēmēji un darbinieki *	Nozaru gada balvu pasniegšanas ceremoniju skaits	3	3	3	3	3	3	3
2.	Sabiedrībai pieejama informācija par nozarēm un tirgus attīstību	Ikmēneša nozaru pārskati par situācijas attīstību** (skaits)	12	12	12	12	12	12	12
		Pārtikas, lauksaimniecības un zivsaimniecības produktu ārējās tirdzniecības pārskatu skaits	1	1	1	1	1	1	1
		Lauksaimniecības gada ziņojumu skaits	1	1	1	1	1	1	1

* "Zelta čiekurs", "Sējējs" un "Lielais loms"

** piena, graudu, liellopu gaļas, cūkgaļas, aitu un kazu gaļas, augļu un dārzeņu nozarē, kā arī gada pārskats par augļiem un dārzeņiem (skaits)

3.2. Mērķis: veicināt nozares pārstāvju iesaistīšanu lēmumu sagatavošanas procesos

Veiksmīgai sadarbībai ar sabiedrību ZM ir izveidotas konsultatīvās padomes un patstāvīgās darba grupas, kurās tiek iesaistīti gan nevalstisko organizāciju pārstāvji, gan uzņēmēji. Šādu sadarbības veidu ir plānots turpināt arī šajā stratēģijas darbības periodā. ZM sadarbojas ar nozaru nevalstiskajām organizācijām, iesaista tās politikas veidošanā lauksaimniecības un lauku attīstības, mežsaimniecības, zivsaimniecības, pārtikas ražošanas un dzīvnieku aizsardzības, veselības un labturības jomā, kā arī normatīvo aktu izstrādē un lēmumu sagatavošanas un pieņemšanas procesos. ZM regulāri informē sabiedrību par aktualitātēm ZM pārstāvētajās nozarēs. Lai nodrošinātu sadarbību, ir noslēgti sadarbības līgumi ar nevalstiskajām organizācijām lauksaimniecības un pārtikas ražošanas jomā, tiks turpināta ikgadējo līgumu parakstīšana par sadarbību ar Latvijas Zinātņu akadēmiju un biedrību "Latvijas Lauksaimniecības un meža zinātņu akadēmija" augstākās izglītības

un zinātnes jomā, kā arī ikgadējo sarunu protokolu parakstīšana ar biedrību "Latvijas Pašvaldību savienība" par ZM sadarbību ar pašvaldībām.

Lai nodrošinātu Eiropas Rīcības kodeksa izpildi un partnerības organizēšanu Eiropas strukturālo un investīciju fondu izmantošanā, ZM kā vadošā iestāde ir izveidojusi Latvijas LAP un ZRP uzraudzības komitejas. 2021.–2027. gada plānošanas periodam ir izveidota KLP SP uzraudzības komiteja, kā arī PZA uzraudzības komiteja.

8. tabula

Rādītāji

Nr.	Sasniedzamais rezultāts (pārmaiņas)	Snieguma rādītājs (mērvienība)	Rezultatīvā rādītāja skaitliskā vērtība (pa gadiem)						
			2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.
1.	ZM tīmekļvietnē publiski pieejama apkopota informācija par sadarbību ar NVO*	gab.	1	1	1	1	1	1	1

* ZM gada publiskā pārskata daļa

4. prioritāte "Ministrijas un resora iekšējo procesu efektivitāte"

4.1. Mērķis: uzlabot ZM un padotības iestāžu darbību, stiprinot sadarbību un efektivitāti

VPMP pausts, ka valsts pārvaldes institūcijām ir efektīvi jāorganizē sava darbība un jānodrošina lietderīgs publisko resursu izlietojums. Tas savukārt nozīmē, ka ZM ir jānodrošina, lai novērtētās iekšējās kontroles arī turpmāk ir atbilstošas, pietiekamas un efektīvas, radot pārlicību, ka riska faktori tiek vadīti, iestādes mērķi tiks sasniegti un attīstība noris efektīvi.

Funkcijas un procesus nepieciešams regulāri aktualizēt, lai uzturētu un pilnveidotu ZM darbības kapacitāti un administratīvās spējas atbilstoši mūsdienu valsts pārvaldes un ilgtspējas prasībām un problēmām. Ir jāizstrādā un jāievieš standartizēti un vienoti personāla vadības procesi ZM un padotības iestādēs, jāveicina novatorisku ideju ieviešana ikdienas darbā un jābūt atvērtiem digitalizācijas un mākslīgā intelekta radītājiem sarežģījumiem.

ZM kontrole vērsta uz birokrātijas mazināšanu, efektīvāku funkciju sadali starp iestādēm un esošo funkciju iespējamās dublēšanās novēršanu.

VPMP skaidrots: lai nodrošinātu publiskā sektora efektivitāti, izstrādāto risinājumu un pakalpojumu ilgtspēju, veiksmīgi pārvaldītu valsts procesus sarežģītajā starptautiskajā vidē un vienlaikus nodrošinātu, ka iedzīvotāju pašreizējās un nākotnes vajadzības ir uzmanības centrā, valsts pārvaldei ir jāveicina iekšējā valsts pārvaldes inovācijas kapacitāte. Lai gūtu ietekmi no inovācijas procesiem, ir nepieciešama inovācijām labvēlīga vide, kas atbalsta un ļauj inovācijas viegli izstrādāt, īstenot un ieviest. Veidojot inovācijām labvēlīgu vidi valsts pārvaldē kopumā un konkrētās valsts institūcijās, ir jāpievēršas vairākām jomām – kapacitātei (cilvēki, prasmes un dati), normatīvajam regulējumam un atbalsta struktūrai. Tas nozīmē, ka ZM jādoma par to, kā iesaistīties VK organizētajos

un vadītajos pasākumos, lai padziļinātu ZM nodarbināto zināšanas par inovāciju, tādējādi potenciāli paaugstinot pārvaldes risinājumu kvalitāti un veicinot ilgtspējību un klientu apmierinātību.

9. tabula

Rādītājs

Nr.	Sasniedzamais rezultāts (pārmaiņas)	Snieguma rādītājs (mērvienība)	Rezultatīvā rādītāja skaitliskā vērtība (pa gadiem)						
			2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.
1.	Ar risku pamatota iekšējā audita gada plāna izpilde (%)	Laikus īstenoti ar risku pamatoti iekšējie auditi	> 90	> 90	> 90	> 90	> 90	> 90	> 90

VPMP paredzēts, ka nākotnē jāpalielinās darbības efektivitātes mērīšanai, izmantojot pieejamās metodikas, tostarp jāvērtē, cik efektīvs ir resursu patēriņš, kāda ir valsts pārvaldes darba atdeve un radītā ietekme uz sabiedrību. Vienlaikus tiek plānots stiprināt atbilstoši mūsdienu prasībām attīstītas iekšējās kontroles sistēmas valsts tiešās pārvaldes iestādēs, kā arī starpresoru iekšējā audita sadarbību.

Būtiski ir arī valsts pārvaldē uzsāktie atbalsta funkciju centralizācijas un standartizācijas procesi un to virzība kopumā. Tā, piemēram, VPMP teikts, ka atbalsta funkciju standartizācija un centralizācija tādās jomās kā personāla lietvedība, cilvēkresursu vadība, finanšu grāmatvedība, IKT, iepirkumi, īpašumu pārvaldība un citās valsts pārvaldes jomās spēj gan sniegt ekonomiskus ieguvumus, gan uzlabot pakalpojumu kvalitāti un efektivitāti.

4.2. Mērķis: ieviest un uzturēt vienotu kvalitātes vadības sistēmu ZM un padotības iestādēs

Lai nodrošinātu pārvaldības un kontroles sistēmu pienācīgu darbību un deklarēto izdevumu likumību un pareizību, kā arī lai ieinteresētās personas gūtu pārliecību par ZM resora iekšējo kontroli un procesu efektīvu un lietderīgu pārvaldību un atbilstību ES tiesību aktiem, ZM un ZM padotības iestādēs (LAD, VAAD, PVD, VMD, VTUA) ir izveidota ISO 9001 kvalitātes pārvaldības sistēma, kas iekļauta ZM IVS.

IVS ir vērsta uz kvalitātes mērķiem atbilstošu rezultātu sasniegšanu, lai pienācīgi apmierinātu ieinteresēto personu vajadzības un prasības. IVS ietver apņemšanos ievērot saistošās prasības un nepārtraukti pilnveidoties, nodrošinot atbilstību ISO 9001.

10. tabula

Rādītājs

Nr.	Sasniedzamais rezultāts (pārmaiņas)	Snieguma rādītājs (mērvienība)	Rezultatīvā rādītāja skaitliskā vērtība (pa gadiem)						
			2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.
1.	Vadības procesu atbilstība ISO 9001 standarta prasībām	Ārējais novērtējums par atbilstību	1	1	1	1	6	6	6

Zemkopības ministrijā, Valsts meža dienestā, Valsts augu aizsardzības dienestā, Valsts tehniskās uzraudzības aģentūrā, Lauku atbalsta dienestā* un Pārtikas un veterinārajā dienestā	ISO 9001 standarta prasībām								
--	-----------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--

* Lauku atbalsta dienests ir sertificēts pēc ISO 9001 sertifikāta jau kopš 2011. gada

4.3. Mērķis: uzturēt un attīstīt visaptverošu riska vadību un riska kultūru

Visaptveroša riska vadība nozīmē to, ka ZM pārvalda dažāda līmeņa un veidu risku ar vienlīdzīgu metodi un pieeju, izmantojot vienotus principus un kārtību. Par riska kultūra uzskatāmas personu grupai ar kopīgu mērķi kopējas vērtības, uzskati, zināšanas un izpratne par riska faktoriem. Riska kultūra ir pamats riska faktoru pārvaldībai. Zināšanas un izpratne par riska vadības procesiem ir svarīga, lai nodrošinātu efektīvu riska pārvaldību.

ZM veido riska kultūru vienotai izpratnei par riska vadības nepieciešamību, mērķiem un pieeju. Šī pieeja tiek pārrunāta ZM struktūrvienībās ar atbildīgajiem par specifisko risku un darba grupām, kā arī ZM resora iestādēm. ZM un padotības iestādes rīko kopīgas sanāksmes, lai veicinātu izpratni par riska vadību un ieviestu vienotu riska vadības kultūru.

11. tabula

Rādītājs

Nr.	Sasniedzamais rezultāts (pārmaiņas)	Snieguma rādītājs (mērvienība)	Rezultatīvā rādītāja skaitliskā vērtība (pa gadiem)						
			2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.
1.	Pastāv visaptveroša riska vadība ZM un padotības iestādēs.	Iekšējie un ārējie novērtējumi par ieviesto riska vadības pārvaldību	–	–	–	–	6	6	6

4.4. Mērķis: attīstīt pakalpojumu vides pārvaldības politiku un sistēmu ZM

Pakalpojumu vides pilnveidošana ir ilgtermiņa pasākumu kopums, un tie īstenojami, lai ZM resora pakalpojumi un to vide kopumā atbilstu pakalpojumu pārvaldības politikai un tiktu sasniegti pakalpojumu pārvaldības rezultāti un mērķi. VARAM ir izstrādājusi valstī vienotu Pakalpojumu vides pilnveides plānu 2024.–2027. gadam¹², un tā mērķis ir pilnvērtīga pakalpojumu pārvaldība valstī. Visās ZM resora iestādēs ir izveidotas Pakalpojumu pārvaldības politikas īstenošanas grupas un izstrādāti ik gadu pārskatāmi katras iestādes pakalpojumu un to pārvaldības pilnveides individuālie plāni atbilstoši pakalpojumu pārvaldības politikai, kā arī iestādes atbilstības novērtējumam un iespējām. Ir nepieciešama regulāra sadarbība ar VARAM, kuras pārziņā ir metodikas izstrāde un atbalsta sniegšana pasākumu mērķu sasniegšanai.

¹² <https://www.varam.gov.lv/lv/pakalpojumu-vides-pilnveides-plans>

5. prioritāte "Kvalificēti, motivēti un novērtēti ministrijas nodarbinātie"

VPMP skaidrots, ka valsts pārvaldes darba kvalitāti var nodrošināt tikai augsti kvalificēti un motivēti darbinieki, tādēļ ZM noteikts turpmāk minētais mērķis.

5.1. Mērķis: veicināt darbinieku profesionālo izaugsmi, stiprinot attīstību, kompetenci, motivāciju un lojalitāti

Saistībā ar cilvēkresursu jomu VPMP norādīti vairāki pašreizējie un nākotnes problēmjautājumi. Tie ietver

- proaktīvas valsts pārvaldes cilvēkresursu stratēģiskās vadības politikas izveidi, kura spēj nodrošināt nākotnes darbaspēka un tā darba dzīves cikla modeli, kas veicina darbaspēka elastību, mobilitāti un spēju reaģēt uz krīzēm;
- valsts pārvaldes mērķu sasniegšanu, kvalitatīvu pakalpojumu sniegšanu un attīstību, ievērojot darbaspēka novecošanās tendenci un nepieciešamību sadarboties dažādu paaudžu nodarbinātajiem;
- valsts pārvaldē nodarbināto spēju un prasmju (arī digitālo) attīstību, lai nodrošinātu efektīvu sniegto pakalpojumu pielāgošanu un attīstību nenoteiktības un pārmaiņu apstākļos;
- valsts pārvaldē nodarbināto (arī iestāžu vadītāju) labbūtību nenoteiktības un nemitīgu pārmaiņu apstākļos.

Dažādu krīžu apstākļos valsts pārvaldei kopumā un valsts iestādēm ir jāattīsta spēja pielāgoties pārmaiņām ne tikai darba vides organizācijā un cilvēkresursu vadībā, bet arī domāšanā un priekšstatos, lai panāktu ilgtspējīgu, visaptverošu un iekļaujošu cilvēkresursu vadību. Šajā procesā jānotiek uzskatu transformācijai visā pārvaldē, sekmējot fokusa maiņu uz nodarbināto kā vērtību, nevis tikai kā resursu noteiktu mērķu sasniegšanai. Šeit nozīmīgs ir augstākā līmeņa vadītāju kompetenču apjoms, ko paredz VPMP. Attīstībai jābūt tādai, lai tiktu radīta darba kultūra, kurā nodarbinātais ir vērtība, nevis tikai resurss mērķa sasniegšanai un kurā mācīšanās un attīstība ir būtiska darba sastāvdaļa, tā veicinot arī virzību uz izcilību valsts pārvaldes pakalpojumu sniegšanā. Lai veidotu valsts pārvaldi kā vienotu darba devēju, nepieciešama politiskās un izpildvaras vienošanās par civildienesta nozīmi un tvērumu, kā arī jaunas kopējas cilvēkresursu vadības sistēmas izveide stratēģijas darbības laikā. Par tās izstrādi atbildīga ir VK un līdzatbildīgas – visas ministrijas. Tiek sagaidīts, ka VK vadībā tiks stiprināta (izstrādājot ceļa karti) cilvēkresursu vadības nozīme valsts pārvaldē kopumā un katrā valsts iestādē, kurā personāla vadības speciālisti ir iestādes vadības stratēģiskie partneri.

Tāpēc ZM plānošanas periodā ir svarīgi identificēt nepieciešamās vadītāju un nozaru speciālistu kompetences un prasmes, izveidot tiem paredzētus mācību blokus, kā arī ieviest jauno nodarbināto mentoringu.

12. tabula

Rādītāji

Nr.	Sasniedzamais rezultāts (pārmaiņas)	Snieguma rādītājs (mērvienība)	Rezultatīvā rādītāja skaitliskā vērtība (pa gadiem)						
			2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.
1.	Tiek uzturēta liela ZM nodarbināto	Darbinieki ar augstu novērtējumu, no kopējā	30	30	30	35	35	40	40

	profesionalitāte un kvalitatīvs veikums	skaita NEVIS (%)							
2.	ieviests jauno darbinieku mentorings	Procesā iesaistīto nodarbināto apmierinātība (%)	–	–	80	85	90	90	90
3.	ZM pastāv efektīva personāla motivācijas sistēma	Personāla mainība (% no kopējā nodarbināto skaita)	17	11	10	18	18	16	10
4.	ZM nodarbināto kompetences celšana	Mācības* apmeklējušie gada laikā (% no kopējā darbinieku skaita)	35	35	35	35	35	70	70

* gan attālināti, gan klātienē

6. prioritāte "Ministrijas resursu lietpratīga attīstība un efektīva izmantošana"

6.1. Mērķis: nodrošināt ZM un tās padotības iestāžu ilgtermiņa attīstību un mērķtiecīgu, ekonomisku budžeta līdzekļu izmantošanu

VPMP paredzēts, ka, palielinoties digitālo tehnoloģiju nozīmībai valsts pārvaldes funkciju izpildē, kļūst arvien svarīgāki ar tehnoloģiju izvēli, ieviešanu un pārvaldību saistītie jautājumi. Digitālo tehnoloģiju ieviešana valsts mērogā stratēģijas laikā fokusēta uz šādiem trim veidiem:

- pakalpojumu pārvaldību un valsts pārvaldes pakalpojumu modernizēšanu, izmantojot digitālo tehnoloģiju iespējas;
- valsts pārvaldes datu drošu un efektīvu izmantošanu;
- racionālu un ilgtspējīgu IKT atbalstu valsts pārvaldes funkciju izpildei.

Lai veicinātu finanšu resursu efektīvu izmantošanu, tiek īstenota savstarpēji koordinēta un vienota ZM nozares koplietošanas datu centra attīstība atbilstoši VARAM noteiktajām valsts IKT attīstības prioritātēm, tostarp ZM IKT pārvaldības attīstība un centralizācija, lai nozares darbinieki un klienti saņemtu augstas kvalitātes IKT atbalsta pakalpojumus, kā arī tiek nodrošināta ZM padotības iestāžu elektronisko pakalpojumu un koplietošanas informācijas sistēmu attīstība un pilnveidošana.

Par vienu no valsts datu apstrādes mākoņa dalībniekiem un mākoņdatošanas pakalpojumu sniedzējiem ir noteikts LAD, tādējādi turpinot iesākto nozares virzību uz vienotu un centralizētu pārvaldītu IKT infrastruktūru jau valsts mērogā.

Ievērojot straujo IT un digitālo attīstību, liela uzmanība tiek pievērsta digitālās transformācijas atbalstam ZM kompetences nozarēs atbilstoši VARAM digitālās transformācijas pamatnostādņēm. Resorā tiek īstenoti pasākumi, kas pilnveido un uzlabo ZM nozares koplietošanas IKT resursu pārvaldību. Ievērojot IT attīstību un pieejamību, tiks turpināti pasākumi, lai pakāpenisku pārietu uz elektroniskiem dokumentiem, maksimāli samazinot papīra dokumentu apriti.

ZM padotības iestādēs tiek īstenoti pasākumi, lai tās savu funkciju izpildei optimāli un efektīvāk izmantotu autotransportu, iestādēm vairāk sadarbojoties citai ar citu, apvienojot kopīgus braucienus un izvērtējot nepieciešamo automašīnu skaitu funkciju kvalitatīvai izpildei, kā arī izvēloties videi saudzīgākus automobiļus. Kopīgi resorā jau tiek organizēti centralizēti iepirkumi, izvērtējot iespējas, un arī turpmāk tiek plānoti un tiks īstenoti iespējamie centralizētie iepirkumi.

Rādītāji

Nr.	Sasniedzamais rezultāts (pārmaiņas)	Snieguma rādītājs (mērvienība)	Rezultatīvā rādītāja skaitliskā vērtība (pa gadiem)						
			2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.
1.	LAD valsts datu apstrādes mākoņa infrastruktūrā izmitinātās ZM nozares valsts informācijas sistēmas	Valsts informācijas sistēmu skaits	–	–	–	1	6	8	9
2.	Nodrošināta informācijas un komunikācijas tehnoloģiju pārvaldība augstā līmenī	Savlaicīgi atrisināto IT incidentu īpatsvars gadā, %	700	690	670	65	70	75	77
3.	Informācijas un dokumentu aprites digitalizācija	Elektronisko dokumentu īpatsvars, %	70	73	76	79	82	85	90
4.	IKT resursu virtualizācijas līmenis	Virtualizēto serveru īpatsvars, %	75	78	90	95	96	97	98
5.	ZM resorā izvērtēta vajadzība pēc automobiļiem funkciju izpildei	Kopējais automobiļu skaits resorā	1000	990	990	990	980	970	960
6.	ZM valdījumā un padotībā esošo iestāžu lietošanā nodotā valsts nekustamā īpašuma uzskaitē ir pilnīga, to izmantošana ir efektīva un racionāla	Neatbilstību skaits uzskaites sistēmā, %	< 1	< 1	< 1	< 1	< 1	< 1	< 1

6.2. Mērķis: informācijas drošības, kiberdrošības un privātuma aizsardzības pārvaldības sistēmas ieviešana un uzturēšana ZM un tās padotības iestādēs

ZM un tās padotības iestādes VMD, VAAD, VTUA, LAD un PVD ievieš un attīsta tādu IDPS, kas atbilst Nacionālajā kiberdrošības likumā un ISO standartā 27001 "Informācijas drošība, kiberdrošība un privātuma aizsardzība. Informācijas drošības pārvaldības sistēmas" noteiktajām informācijas drošības prasībām. ZM un tās padotības iestādes nepārtraukti pilnveido IDPS, ievērojot iestādes pārvaldības sistēmas ietvaru. Informācija ir svarīgs resurss, un tās aizsardzība nodrošina efektīvu iestādes darbību un ļauj izpildīt tās izvirzītos mērķus. Tam nepieciešama iesaistīto personu kopēja izpratne un sadarbība sistēmas izveidē, sertificēšanā un uzturēšanā.

Efektīva informācijas drošības pārvaldība ir mehānisms, kam jānodrošina iestāžu darbības nepārtrauktība. Lai novērstu vai samazinātu drošības incidentus un to radīto ietekmi uz IKT resursiem, ZM un padotības iestādes izmanto ar risku pamatotu pieeju. Tas ļauj koplietot informāciju, tostarp sniegt elektroniskos pakalpojumus autorizētiem adresātiem (nodarbinātajiem, padotības iestādēm un sadarbības partneriem, pārējai sabiedrībai), vienlaikus nodrošinot tās aizsardzību pret nesankcionētām izmaiņām vai dzēšanu.

Rādītāji

Nr.	Sasniedzamais rezultāts (pārmaiņas)	Snieguma rādītājs (mērvienība)	Rezultatīvā rādītāja skaitliskā vērtība (pa gadiem)						
			2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.
1.	Īstenots atbilstības audits*	Audita tvērums no kopējā sistēmas apjoma, %	–	–	–	–	33 %	33 %	34 %
2.	Izpildīts ielaušanās tests	Pārbaudes apjoms no kopējā sistēmas apjoma, %	–	–	–	–	33 %	33 %	34 %
3.	Veikta drošības skenēšana	Skenēšanas apjoms no kopējā sistēmas apjoma, %	–	–	–	–	33 %	33 %	34 %
4.	Izstrādāta kiberdrošības dokumentācija**	Dokumentācijas apjoms no kopējā nepieciešamā apjoma, %	–	–	–	–	33 %	33 %	34 %

* kiberdrošības prasību ievērošanas kontrole, IKT klātienes pārbaudes un attālinātu pārraudzību, datu un dokumentu pārbaudes, tostarp attiecībā uz riska vadību un auditos vai atbilstības novērtējumos konstatēto nepilnību novēršanu, kā arī subjekta elektronisko sakaru tīklu un informācijas sistēmu drošības skenēšana

** kiberdrošības politika, IKT resursu un informācijas sistēmu katalogs, kiberincidentu žurnāls. Līdz 2027. gadam plānots pilnā apmērā.

VPMP norādīts, ka, ievērojot tendences Eiropā, lielai daļai valsts pārvaldē nodarbināto nav nepieciešams visu laiku atrasties birojā, lai pildītu darba pienākumus, un palielinās nepieciešamība pēc tādas darba vides, kas ļauj ātri un efektīvi risināt starpnozaru jautājumus un veicina sadarbību. Viedas darba vides ieviešana valsts pārvaldē dod iespēju palielināt valsts pārvaldē nodarbināto produktivitāti un labbūtību, veicināt darba un privātās dzīves līdzsvaru un sadarbību starp nodarbinātajiem, kā arī attīstīt inovācijas kultūru valsts pārvaldē. Šādas vides radīšana potenciāli uzlabos valsts pārvaldes, tostarp ZM, kā darbavietas pievilcību un veicinās konkurenci valsts pārvaldes nodarbināto atlasē.

4.1. ZM galvenie snieguma rādītāji¹³

15. tabula

Nr.	Galvenais snieguma rādītājs	Snieguma mērvienība	Rezultatīvā rādītāja skaitliskā vērtība (pa gadiem)						
			2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.
1.	Vadības procesu atbilstība ISO 9001 standarta prasībām*	Ārējo novērtējumu skaits par atbilstību ISO 9001 standarta prasībām	1	1	1	1	6	6	6
2.	Paaugstināta ZM darbinieku kvalifikācija un padziļinātas profesionālās zināšanas**	Mācības apmeklējušie gada laikā (% no kopējā darbinieku skaita)	35	35	35	65	80	70	70
3.	Uzlabota nozaru uzņēmējdarbības attīstība un konkurētspēja	Bruto pievienotā vērtība uz vienu nodarbināto pārtikas nozarē (tūkst. eiro)	26,5	26,5	27,3	28,0	28,8	29,6	30,4
		Bruto pievienotā vērtība uz vienu nodarbināto lauksaimniecības nozarē (tūkst. eiro)	14,5	15,6	16,7	18,0	19,4	20,9	22,5

* ZM, VMD, VAAD, VTUA, LAD un PVD

** tostarp attālināti

4.2. ZM snieguma rādītāji par aktuālām valsts pārvaldes attīstības tēmām¹⁴

16. tabula

Nr.	Tēma	Snieguma rādītājs	Snieguma mērvienība	Rezultatīvā rādītāja skaitliskā vērtība (pa gadiem)						
				2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.
1.	Progress nozares politikas ieviešanā	Nozaru attīstībai pieejams valsts un ES fondu finansējums	Intervenču skaits Programmas zivsaimniecības attīstībai 2021–2027 īstenošanai	2	2	5	5	5	5	5
			Īstenoto intervenču skaits uzņēmējdarbības	5	5	5	5	5	5	5

¹³ Atbilstoši Ministru kabineta 2022. gada 1. februāra instrukcijas Nr. 1 "Kārtība, kādā izstrādā un aktualizē institūcijas darbības stratēģiju un novērtē tās ieviešanu" 5.9. apakšpunktam

¹⁴ Atbilstoši Ministru kabineta 2022. gada 1. februāra instrukcijas Nr. 1 "Kārtība, kādā izstrādā un aktualizē institūcijas darbības stratēģiju un novērtē tās ieviešanu" 5.8. apakšpunktam un Ministru kabineta 2022. gada 1. februāra sēdes protokola Nr. 5 6.§ "Instrukcijas projektu "Kārtība, kādā izstrādā un aktualizē institūcijas darbības stratēģiju un novērtē tās ieviešanu".

			atbalstam saistībā ar KLP*							
2.	Iekšējo procesu efektivitāte un atbilstība normatīvo aktu prasībām	Vadības procesu atbilstība ISO 9001 standarta prasībām**	Ārējo novērtējumu skaits par atbilstību ISO 9001 standarta prasībām	1	1	1	1	6	6	6
3.	Cilvēkresursu prasmju attīstība un iesaistišanās	Paaugstināta ZM darbinieku kvalifikācija un padziļinātas profesionālās zināšanas***	Mācības apmeklējušie gada laikā (% no kopējā darbinieku skaita)	35	35	35	65	80	70	70
4.	Klimatneitralitāte	Nodrošināta optimāla ZM autoparka ekspluatācija**	Kopējais automobiļu skaits resorā	1000	990	990	990	980	970	960
5.	Digitālā transformācija	LAD valsts datu apstrādes mākoņa infrastruktūrā izmitinātās valsts informācijas sistēmas	Valsts informācijas sistēmu skaits	-	-	-	1	6	8	9
6.	Inovācija	Nodrošināti nozarei specifiskie zinātniskie pētījumi	Valsts budžeta finansējuma pieprasījums (skaits)	1	1	1	1	1	1	1

* "Ieguldījumi materiālajos aktīvos", "Atbalsts jauniem lauksaimniekiem uzņēmējdarbības uzsākšanai", "Atbalsts mazo saimniecību darbības attīstībai", "Leader pieejas atbalsts uzņēmējdarbībai"

** ZM, VMD, VAAD, VTUA, LAD un PVD

***tostarp attālināti

**** resorā izvērtēta vajadzība pēc automobiļiem nepieciešamo funkciju izpildei, lai palielinātu to efektīvāku izmantošanu

ZM RĪCĪBPOLITIKAS DARBĪBAS VIRZIENI

ZM kompetences nozaru attīstība un tām atbilstošās ZM budžeta programmu un apakšprogrammas tiek grupētas pa šādiem darbības virzieniem:

- **Pārtikas un dzīvnieku barības nekaitīguma, pārtikas higiēnas un kvalitātes, dzīvnieku veselības, veterināro zāļu drošuma, dzīvnieku labturības un aizsardzības nodrošināšana**, lai veicinātu nekaitīgas un kvalitatīvas pārtikas un dzīvnieku barības apriti, drošu veterināro zāļu apriti un augstu dzīvnieku veselības un labturības līmeni;
- **Nozaru uzņēmējdarbības attīstības veicināšana**, lai sekmētu ilgtermiņā konkurētspējīgas – ekonomiski efektīvas un uz tirgu orientētas – uzņēmējdarbības attīstību, ievērojot reģionāli līdzsvarotas attīstības principus.
- **Cilvēkresursu un pētījumu attīstības veicināšana**, lai sekmētu iedzīvotāju spēju, prasmju un zināšanu attīstību, tā radot plašākas iespējas ienākumu gūšanai un nodarbinātībai laukos;
- **Dabas resursu saglabāšana**, lai nodrošinātu to gudru izmantošanu un ilgtspējīgu apsaimniekošanu atbilstoši Zaļā kursa mērķiem.

Darbības virziens: pārtikas un dzīvnieku barības nekaitīguma, pārtikas higiēnas un kvalitātes, dzīvnieku veselības, veterināro zāļu drošuma, dzīvnieku labturības un aizsardzības nodrošināšana, lai veicinātu nekaitīgas un kvalitatīvas pārtikas un dzīvnieku barības apriti, drošu veterināro zāļu apriti un augstu dzīvnieku veselības un labturības līmeni.

Pārskatīt un pilnveidot normatīvos aktus dzīvnieku veselības, veterināro zāļu aprites, atliekvielu uzraudzības un kontroles, dzīvnieku izcelsmes blakusproduktu un atsavinātu produktu aprites, kā arī antimikrobiālās rezistences ierobežošanas jomā, lai veicinātu nozaru attīstību, samazinātu administratīvo slogu uzņēmējiem un nodrošinātu NAP 2027, Eiropas Zaļā kursa, stratēģijas “No lauka līdz galdam” un “Eiropas “Viena veselība” rīcības plāna pret antimikrobiālajiem līdzekļiem izveidojušās rezistences (AMR) apkarošanai” mērķu sasniegšanu.

Īstenot nozares digitālo transformāciju, pilnveidojot PVD, BIOR u. c. atbilstošo iestāžu datubāzes un reģistrus, lai sekmētu elektronisko pakalpojumu pieejamību, dzīvnieku veselības datu (tostarp datu par antimikrobiālo rezistenci), pārtikas nekaitīguma un uzturvērtības datu, bioloģiskās lauksaimniecības, kā arī veterināro zāļu reģistrācijas, aprites un uzraudzības datu uzkrāšanu un izsekojamību, nodrošinot šīs informācijas pieejamību kompetentajām iestādēm, lai īstenotu ar risku pamatotu un efektīvu uzraudzību un kontroli, kā arī varētu apkopot un sagatavot EK un citām iestādēm un starptautiskajām institūcijām nepieciešamo informāciju.

Izstrādāt normatīvos aktus, lai samazinātu administratīvo slogu uzņēmējiem un veicinātu nozares attīstību nekaitīgas un kvalitatīvas pārtikas aprites jomā. Ieviešot stratēģiju “No lauka līdz galdam”, aktīvi iesaistīties pārtikas izšķērdēšanas jautājumu risināšanā.

Aktīvi iesaistīties ES tiesību aktu izstrādē par pārtikas aprites jautājumiem (nekaitīgumu, tostarp higiēnu, kā arī kvalitāti, marķēšanu, starptautisko tirdzniecību, krāpniecību ar pārtiku, pārtikas izšķērdēšanu), lai nodrošinātu Eiropas Zaļā kursa, stratēģijas “No lauka līdz galdam”, “Ķīmikāliju stratēģijas” un citu ES politikas plānošanas dokumentu mērķu sasniegšanu.

ieviešot stratēģiju "No lauka līdz galdam", tiks pārskatīti tiesību akti, kas regulē saskarei ar pārtiku paredzēto materiālu un izstrādājumu jomu, atbalstot inovatīvu un ilgtspējīgu tāda iepakojuma izmantošanu, kurā lietoti videi saudzīgi, atkārtoti izmantojami un pārstrādājami materiāli, kā arī dodot ieguldījumu pārtikas izšķērdēšanas mazināšanā.

Nepieciešams īstenot nozares politiku, saskaņā ar Eiropas Zaļā kursa stratēģiju "No lauka līdz galdam" un EK plāniem pārskatot visus tiesību aktus dzīvnieku labturības jomā, īpaši attiecībā uz dzīvnieku aizsardzību transportēšanas un kaušanas laikā, lai tos saskaņotu ar jaunākajiem zinātnes atzinumiem, paplašinātu to tvērumu, atvieglotu prasību izpildi un nodrošinātu augstāku dzīvnieku labturības līmeni. Ievērojot nozares un sabiedrības intereses, ir jāsniedz izvērtējums par jauno iniciatīvu izveidot vienotu Eiropas līmeņa dzīvnieku labturības marķējumu.

Līguma par ES darbību 13. pantā ir atzīts, ka dzīvnieki ir jutīgas būtnes, tāpēc ES dalībvalstīm ir jāveltī pienācīga uzmanība dzīvnieku labturības prasībām, nosakot un īstenojot ES lauksaimniecības un zivsaimniecības politiku.

Jāturpina iesāktais darbs dzīvnieku labturības jomā, nodrošinot atbilstošu sabiedrības līdzdalību dzīvnieku aizsardzības jautājumu risināšanā. Nepieciešams pārskatīt un pilnveidot normatīvo aktu prasības, lai veicinātu lielāku dzīvnieku īpašnieku atbildību, stingrāku dzīvnieku tirdzniecību internetā un stingrāk uzraudzītu dzīvnieku pavairošanu un atsavināšanu.

Ir jāuzlabo normatīvo aktu prasības par dzīvnieku aizsardzību izmēģinājumos, lai pilnveidotu, aizstātu un samazinātu dzīvnieku izmantošanu pētījumos.

Lai sekmētu dzīvnieku un to izcelsmes produktu tirdzniecību, ir jāsniedz atbalsts iesaistītajām personām ZM kompetences jomās, kā arī jānodrošina Latvijas interešu pārstāvība saistītajos jautājumos EK, EP un PTO Sanitārajā un fitosanitārajā komitejā. Nepieciešams turpināt darbu pie jomu regulējošās normatīvo aktu pilnveidošanas, lai nodrošinātu dzīvnieku un dzīvnieku izcelsmes produktu labu izsekojamību un ES mērogā noteikto prasību ievērošanu tirdzniecībā starp ES dalībvalstīm un trešajām valstīm, tostarp oficiālajās kontrolēs uz robežas.

Lai nodrošinātu nekaitīgas un kvalitatīvas pārtikas, tostarp saskarei ar pārtiku paredzēto materiālu un izstrādājumu, un dzīvnieku barības, tostarp barības materiālu, barības piedevu, kompleksās barības, arī mājas (istabas) dzīvnieku barības, un ārstnieciskās barības apriti, ir svarīgi īstenot ar risku pamatotas oficiālās kontroles visos pārtikas un dzīvnieku barības aprites posmos, arī oficiālās kontroles uz robežas.

Saskaņā ar VRP un NAP 2021.–2027. gadam prioritāšu pasākumiem, kas paredz sasniegt stingrākus standartus pārtikas aprītē, ir jāīsteno pasākumi kvalitatīvas vietējās izcelsmes pārtikas pieejamības veicināšanai vietējā tirgū, nodrošinot pārtikas kvalitātes shēmu turpmāku attīstību un atbilstošus kontroles pasākumus.

Palielinoties ĢMO klāstam ES un pasaules tirgū, palielinās arī iespējamība, ka Latvijas tirgū var nonākt ĢM produkti, tostarp ES neatļauti, tāpēc ir jāorganizē to atbilstoša uzraudzība un kontrole, lai nodrošinātu augsta līmeņa aizsardzību visos ĢMO aprites posmos, novērstu negatīvo ietekmi uz cilvēku un dzīvnieku veselību vai vidi un saglabātu bioloģisko daudzveidību saskaņā ar Nacionālās bioloģiskā drošuma sistēmas attīstības plānu 2020.–2026. gadam.

Nr.	Politikas rezultāts	Rezultatīvais rādītājs	Skaitliskā vērtība						
			2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.
1.	Valsts uzraudzības un kontroles programmas, kurās īsteno pasākumus dzīvnieku infekcijas slimību novēršanai, lauksaimniecības dzīvnieku un pārtikas produktu tirdzniecības veicināšanai, antimikrobiālās rezistences ierobežošanai un patērētāju nodrošināšanai ar nekaitīgu un kvalitatīvu pārtiku un dzīvnieku barību	skaits	33	33	33	33	33	33	33
2.	Nacionālajā pārtikas kvalitātes shēmā sertificēti produkti	skaits	830	850	870	890	910	1000	1200
3.	Atbilstoši marķēta aprītē esošā ģenētiski modificētā pārtika un dzīvnieku barība	% no pārbaudītā apjoma	97	97	97	97	97	97	97
4.	Aprītē nenonāk Eiropas Savienībā neatļauti ĢMO	% no pārbaudītā apjoma	0	0	0	0	0	0	0
5.	Novērtēti riska faktori*	novērtējumu skaits	9	9	9	9	9	7	9
6.	Izveidota digitālā platforma vienas veselības pamatprincipu ieviešanai	izveidoti jauni e-pakalpojumi	3	4	5	6	7	8	9
7.	No noteiktām dzīvnieku infekcijas slimībām oficiāli brīvas valsts statuss	slimību skaits	–	–	–	–	–	14	14

* tie, kam ir tieša vai netieša ietekme uz pārtikas un barības nekaitīgumu, pārtikas uzņēmumu darbības veicināšanu, kā arī saistībā ar cilvēku uzturu, dzīvnieku veselību un labturību un augu veselību

Finanšu resursi:

20.00.00 "Pārtikas nekaitīgums un dzīvnieku veselība"

70.06.00 "Izdevumi citu Eiropas Savienības politiku instrumentu projektu un pasākumu īstenošanai"

Budžeta līdzekļu saņēmēji:

PVD, BIOR

Darbības virziens: nozaru uzņēmējdarbības attīstības veicināšana, lai sekmētu ilgtermiņā konkurētspējīgas – ekonomiski efektīvas un uz tirgu orientētas – uzņēmējdarbības attīstību, ievērojot reģionāli līdzsvarotas attīstības principus.

Lai veicinātu lauku teritoriju attīstību, tostarp uzņēmējdarbību, stratēģijas īstenošanas laikā tiks sniegts atbalsts zināšanu un inovāciju līmeņa celšanai un labās prakses apmaiņai, ieguldījumiem

materiālajos aktīvos lauku saimniecībās, īpaši atbalstot mazās un vidējās saimniecības un pārtikas uzņēmumus, ar ieguldījumiem sekmējot ekonomiski aktīvo un uz tirgu orientēto saimniecību skaita palielināšanos, kā arī atbalstot teritoriju vietējās attīstības iniciatīvas. Tāpat tiks pilnveidots atbalsta mehānisms kooperācijas jomā, veicinot kooperāciju un otrā līmeņa kooperatīvo sabiedrību veidošanos. Lai mudinātu iedzīvotājus iesaistīties uzņēmējdarbībā un palielinātu finanšu resursu pieejamību saimnieciskās darbības veicējiem, tiks nodrošināta finanšu instrumentu pieejamība mazajiem aizdevumiem lauku teritorijā uzņēmējdarbības stiprināšanai. Tāpat, lai sekmētu pakāpenisku pāreju uz Zaļo kursu un atbalstītu nozares atveseļošanos no Covid-19 ietekmes, tiks paredzēts atbalsts no ES Atveseļošanās instrumenta, atbalstu novirzot mazo saimniecību attīstībai, ieguldījumiem klimata pārmaiņu mazināšanas un pielāgošanās darbībām.

Sadarbībā ar akciju sabiedrību "Attīstības finanšu institūcija Altum" tiks turpināti atbalsta pasākumi, izsniedzot aizdevumus apgrozāmo līdzekļu un lauksaimniecībā izmantojamās zemes iegādei, jo tas ir viens no būtiskākajiem nosacījumiem uzņēmuma stabilai attīstībai nākotnē. Šo atbalsta pasākumu mērķis ir darīt pieejamu finansējumu tiem uzņēmumiem, kam ir ekonomiski pamatoti attīstības plāni, bet nav iespējas saņemt aizdevumu komercbankā trūkstošā nodrošinājuma un palielinātā riska dēļ. Stratēģijas īstenošanas laikā ir jāpilnveido arī valsts atbalsta instrumenti, uzraugot situāciju lauksaimniecības, zivsaimniecības un mežsaimniecības nozarē. Jānodrošina papildu valsts atbalsta finansējums lauksaimniecības nozarei, lai būtu vienlīdzīgāki konkurences apstākļi ar citām ES dalībvalstīm.

Stratēģijas īstenošanas laikā Latvijas lauksaimnieki turpinās saņemt tiešos maksājumus, lai lauksaimniekiem būtu stabili ienākumi un tiktu saglabāts lauksaimnieciskās ražošanas potenciāls, stiprinot sabiedrības nodrošinājumu ar kvalitatīvu un daudzveidīgu pārtiku. Ienākumu pamatatbalstu varēs saņemt jebkura saimniecība, kas nodarbojas ar lauksaimniecisko darbību un uz atbalsttiesīgas lauksaimniecības zemes izpilda minimālos atbalsta saņemšanas nosacījumus un obligātās pamatprasības vides, klimata, sabiedrības, dzīvnieku un augu veselības jomā. Tiks pilnveidots atbalsts mazām saimniecībām un sniegts papildu atbalsts jauniešiem lauksaimniekiem, lai stiprinātu to orientēšanos uz tirgu un palielinātu konkurētspēju. Savukārt atbalstu par saražotajām vienībām jeb saistīto atbalstu varēs saņemt saimniecības ar dažādu lopkopības un augkopības specializāciju.

Tiks īstenota ELGF finansētā atbalsta programma izglītības iestāžu apgādei ar augļiem, dārzeņiem un pienu, kā arī sniegts atbalsts atzītām augļu un dārzeņu ražotāju organizācijām saistībā ar KLP SP. Atbilstoši KLP SP tiks ieviestas atbalsta shēmas nozariskajām intervencēm arī citās nozarēs (piena, gaļas, olu, graudu nozarē).

Tiks turpināta ELGF finansētā atbalsta biškopības programmā ietvertu pasākumu īstenošana, tostarp KLP SP paredzētie biškopības nozares intervences pasākumi, kā arī eksporta atbalsta un pārtikas produktu veicināšanas atbalsta jomas pasākumi, tostarp veicinot Latvijas izcelsmes pārtikas produktu lielāku pārstāvību zaļajos publiskajos iepirkumos.

Paredzēta efektīva PZA 2021–2027 īstenošana, lai nodrošinātu zivsaimniecības nozares konkurētspēju un dzīvo ūdens resursu ilgtspēju.

Plānots pilnveidot valsts atbalstu lauksaimniekiem, lai panāktu vienlīdzīgākus konkurences apstākļus ar citu ES dalībvalstu lauksaimniekiem. Tā kā piensaimniecības nozare ir uzskatāma par prioritāro lopkopības nozari, kurā tiek noteiktas perspektīvas ražošanā un eksporta attīstībā, svarīgi ir izstrādāt nozares stratēģiju, lai ilgtermiņā veicinātu nozares konkurētspēju. Aktuāla ir nacionālo

normatīvo aktu izstrāde negodīgas tirdzniecības prakses novēršanai pārtikas piegādes ķēdē. Atbilstoši ES tiesību aktiem ir jāievieš lauksaimniecības produktu tirgus atbalsta pasākumi.

Traktortehnikas jomā tiks attīstīti elektroniskie pakalpojumi, sekmēta klātienē sniegto pakalpojumu pieejamība, kā arī pilnveidota traktortehnikas, tās piekabju un traktortehnikas vadītāju uzraudzības procesu efektivitāte, izmantojot mobilus IKT rīkus.

Nr.	Politikas rezultāts	Rezultatīvais rādītājs	Rezultatīvā rādītāja skaitliskā vērtība						
			2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.
1.	Uzlabota nozaru uzņēmējdarbības attīstība un konkurētspēja	Bruto pievienotā vērtība uz vienu nodarbināto pārtikas nozarē, tūkst. eiro	26,5	26,5	27,3	28,0	28,8	44,1	45,9
		Bruto pievienotā vērtība uz vienu nodarbināto lauksaimniecības nozarē, tūkst. eiro	14,5	15,6	16,7	18,0	19,4	22,7	22,5
2.	Veicināts nozares eksports	Nozares (lauksaimniecības, pārtikas, zivju nozares) eksporta īpatsvars kopējā nozaru ārējās tirdzniecības apjomā, %	20	20	20	20	20	20	20
		Meža nozares eksporta īpatsvars kopējā nozaru ārējās tirdzniecības apjomā, %	19	19	19	19	19	19	19
3.	Tiek apsaimniekotas lauksaimniecībā izmantojamās zemes platības	Lauksaimniecības zemes platības, kurā īsteno KLP SP platībmaksājumu pasākumus, %	91	91	90,60	90,92	91,16	91,44	91,68
4.	Īstenota ES atbalsta programma skolu apgādei ar augļiem, dārzeņiem un pienu "Piens un augļi skolai"	Iesaistīto skolēnu skaits no kopējā valstī esošo pirmsskolas un 1.–9. klases skolēnu skaita, %	91,5	92	92	92	92	95	95

5.	Turpinātas ES atbalsta shēmas augļu un dārzeņu ražotāju organizācijām ES tirgus kopējā organizācijā	Augļu un dārzeņu RO saražotās produkcijas tirgus daļa no kopējā valstī saražotā augļu un dārzeņu apjoma, %	35	35	35	35	35	34	34
6.	Ieviestas KLP SP paredzētās atbalsta shēmas nozariskajām intervencēm citās nozarēs**	Ražotāju organizācijas, kurām piešķirts atzītais RO statuss (visās nozarēs kopā), skaits	0	0	1	2	2	5	5
		Izmaksāts atbalsts atzītajām RO***, milj. eiro	0	0	0,5	0,5	1	1	1
7.	Turpināta ar ELGF atbalstu biškopības programmā ietvertu pasākumu īstenošana, tostarp biškopības nozares intervences pasākumi atbilstoši KLP SP	Biškopības programmā un intervences pasākumiem piešķirtā finansējuma izlietojums, %	100	100	100	100	100	100	100
8.	Administratīvie lēmumi par izsniegtajām traktortehnikas vadītāju apliecībām	Izsniegto apliecību skaits	3200	3200	3300	3300** **	3300** **	6500	6500
9.	Nodrošināta prasībām atbilstošas traktortehnikas un tās piekabju ekspluatācija	Tautsaimniecībā izmantotās traktortehnikas atbilstības uzraudzība, % no kopā reģistrētās	47,3	47,3	47,7	48,2	48,8	49,4	50,0
		Traktortehnikas un tās piekabju valsts tehniskās apskates, skaits	—	—	—	—	57 700	58 000	58 350

10.	Veicināts piena izslaukuma kāpinājums, vienlaikus sekmējot lauksaimnieku konkurētspēju	Piena izslaukuma pieaugums salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu, %	2	2	2	1,5	1,5	1,5	1,5
-----	--	---	---	---	---	-----	-----	-----	-----

* tajā skaitā pēc eksaminācijas

** piena, liellopu gaļas, cūkgaļas, graudu un pākšaugu dārzenų nozarē

*** īstenojot nozariskās intervences (visās nozarēs kopā, ES un valsts finansējums)

**** budžeta pamatojumā norādīts cits skaits, jo tas sagatavots, izmantojot iepriekšējo gadu izpildes rezultātus

Finanšu resursi:

21.00.00 "Valsts atbalsts lauksaimniecības un lauku attīstībai, sabiedriskā finansējuma administrēšana un valsts uzraudzība lauksaimniecībā"

64.00.00 "Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda (ELGF) projektu un pasākumu īstenošana"

65.00.00 "Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) projektu un pasākumu īstenošana"

66.00.00 "Eiropas Zivsaimniecības fonda (EZF) un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonda (EJZF) projektu un pasākumu īstenošana"

Budžeta līdzekļu saņēmēji:

ZM, LAD, VTUA

Darbības virziens: cilvēkresursu un pētījumu attīstības veicināšana, lai sekmētu iedzīvotāju spēju, prasmju un zināšanu attīstību, tā radot plašākas iespējas ienākumu gūšanai un nodarbinātībai laukos.

ZM sniedz ievērojamu ieguldījumu, lai nodrošinātu NAP 2027 noteikto: "Zināšanu sabiedrība" ir kopējs virziens pārmaiņām izglītībā un zinātnē, pilsoniskajā apziņā, mediju telpā un tautsaimniecībā."

ZM padotībā ir LBTU, kas sagatavo augstākā līmeņa speciālistus ZM kompetences jomās (nozarēs), kā arī zinātniskie institūti – APP Dārzkopības institūts, APP Agrolesursu un ekonomikas institūts, Latvijas Valsts mežzinātnes institūts "Silava" un Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskais institūts "BIOR". Tie sniedz pētījumos gūtas zināšanas – ieteikumus, tehnoloģijas, inovācijas – nozaru attīstībai un pozīciju pamatojumam, aizstāvēt Latvijas intereses ES, kā arī izpilda valsts deleģētas funkcijas.

Savukārt kvalificēta darbaspēka apmācīšana profesionālajā vidējā izglītībā dārzkopībā un ar to saistītās nozarēs notiek Bulduru tehnikumā, bet lauksaimniecības nozarēs profesionālo vidējo izglītību un īsā cikla profesionālo augstāko izglītību var iegūt LBTU Malnavas koledžā.

Lai izglītību tuvinātu nozaru vajadzībām, ir izveidota un ļoti aktīvi darbojas Pārtikas rūpniecības un lauksaimniecības nozaru ekspertu padome, ko vada Lauksaimnieku organizāciju sadarbības padome.

Lai veicinātu lauksaimniecības nozares un tajā nodarbināto, kā arī lauku iedzīvotāju zināšanu atbilstību mūsdienu aktualitātēm, tostarp problēmām saistībā ar KLP, un sekmētu jaunāko zinātnisko atklājumu pieejamību nozarei, ir svarīgi stiprināt Lauksaimniecības zināšanu un inovāciju sistēmas

(AKIS) darbību Latvijā. Šī iemesla dēļ ir jāatbalsta, tostarp ar LLKC darbību, kvalitatīvu un nozaru izaugsmes iespējām atbilstošu konsultāciju pakalpojumu pieejamība visā Latvijas lauku teritorijā, kā arī jāveicina inovāciju attīstība un zināšanu aprīti nozarē, iesaistot visas ieinteresētās personas un stiprinot to sadarbību. Nozares profesionālās izglītības kvalitātes stiprināšanai vēlams turpmāks atbalsts lauksaimniecības profesionālās izglītības metodiskā centra stiprināšanai, kas ir LLKC pārziņā.

Lai veicinātu lauku attīstības politikas ieviešanu, ievērojot ES un nacionālajos tiesību aktos noteiktās prasības, LLKC katru gadu īsteno informācijas analīzes un apmaiņas pasākumu kompleksu kopumu. Šie pasākumi ietver lauku saimniecību apsekošanu, lai iegūtu ikgadēju informāciju par Latvijas lauksaimniecību, tostarp zemes izmantošanu, kultūraugu platībām, kopražu, saražoto lopkopības produkciju, augkopības un lopkopības produkcijas izlietojumu u. c., nodrošinot CSP nepieciešamās ziņas, lauksaimniecības bruto seguma aprēķināšanu, kuras mērķis ir palīdzēt lauku uzņēmējiem racionalizēt un optimizēt savu ražošanu, laukaugu ražas prognožu ikgadēju sagatavošanu, kā arī lauku saimniecību uzskaites datu tīklam vajadzīgo datu apkopošanu un iesniegšanu APP Agrolesursu un ekonomikas institūtā, kas ir atbildīgs par lauksaimniecības ekonomiskās informācijas sistēmu (SUDAT, LEK, TICIS) darbību.

Svarīgi ir turpināt bioloģiskās lauksaimniecības statistiskās informācijas sagatavošanu un lauksaimniecības tirgus vadības un uzraudzības sistēmas (ISAMM) darbību, kā arī lauksaimniecības nozaru un tirgus attīstības monitorēšanu, informācijas apkopošanu un uzkrāšanu, novērtēšanu, analītisku nozaru pārskatu sagatavošanu, tostarp sagatavot Lauksaimniecības gada ziņojumu.

Nr.	Politikas rezultāts	Rezultatīvais rādītājs	Rezultatīvā rādītāja skaitliskā vērtība						
			2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.
–	Pieejamas valsts budžeta finansētas studiju vietas Latvijas Lauksaimniecības universitātē pamatstudijās, maģistratūrā un doktorantūrā*	skaits	2600	2600	2600	2600	–	–	–
1.	Ar augstāko izglītību sagatavoti speciālisti (absolventi), kuru mācības finansētas no dotācijas	skaits	–	–	–	–	485	485	485
2.	Sagatavoti speciālisti ar vidējo profesionālo izglītību Bulduru tehnikumā un Malnavas koledžā	Pieejama vidējā profesionālā izglītība Bulduru tehnikumā un Malnavas koledžā (skaits)	–	–	–	–	97	105	86
3.	Sagatavoti speciālisti ar pirmā līmeņa profesionālo augstāko izglītību Malnavas koledžā	Pieejama pirmā līmeņa profesionālā augstākā izglītība Malnavas koledžā (skaits)	–	–	–	–	22	22	22

4.	Nodrošināta nozarei specifisko zinātnisko pētījumu veikšana	Valsts budžeta finansējuma pieprasījums (skaits)	1	1	1	1	1	1	1
5.	Nodrošināta nozarei specifiskās informācijas apkopošana un analīze	Noslēgts līgums ar LLKC (skaits)	1	1	1	1	1	1	1
6.	Nodrošināta lauksaimniecības ekonomisko sistēmu darbības uzraudzība****	Uzraugāmo ekonomisko sistēmu skaits	6	6	6	6	6	6	6
7.	Sagatavota politikas un ES atbalsta informācijas plānošanai nepieciešamā informācija	Aprēķinātas bruto segumu grupas (skaits)	–	–	–	–	14	14	14
		Notikušie kultūraugu ražu prognozēšanas apsekojumi (skaits)	–	–	–	–	666	666	666
8.	Iegūti un apkopoti statistikas dati par lauku saimniecībām	Lauku saimniecību uzskaites datu tīklam (SUDAT) sagatavota informācijas datu kopa (skaits)	–	–	–	–	1	1	1

* pēc izglītības sistēmas finansējuma modeļa maiņas rādītājs vairs nav aktuāls

** monitorēšana, informācijas apkopošana un uzkrāšana, novērtēšana, analītika

*** piena, graudu, liellopu gaļas, cūkgaļas, aitu un kazu gaļas, augļu, dārzeņu nozarē, kā arī gada pārskats par augliem un dārzeņiem

**** SUDAT, LEK, TICIS, bruto segumi, bioloģiskā sistēma, ISAMM

Finanšu resursi:

21.01.00 "Valsts atbalsts lauksaimniecības un lauku attīstībai"

22.00.00 "Cilvēkresursu attīstība"

22.01.00 "Profesionālā izglītība"

22.02.00 "Augstākā izglītība"

22.03.00 "Kultūra"

22.05.00 "Dotācija SIA "Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs" informācijas analīzes un apmaiņas sistēmai"

65.00.00 "Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai (ELFLA)"

Budžeta līdzekļu saņēmēji:

LBTU, BIOR, LVMI "Silava"; LLKC, nodibinājums "Likteņdārza fonds"

Darbības virziens: dabas resursu saglabāšana, lai nodrošinātu to gudru izmantošanu un ilgtspējīgu apsaimniekošanu atbilstoši Zaļā kursa mērķiem

Lauksaimnieki nodrošina valsts iedzīvotājus ar pārtiku, vienlaikus veidojot lauku ainavas un uzturot bioloģisko daudzveidību. Tradicionālās saimniekošanas metodes bieži rada vērtīgus biotopus – pļavas un ganības. Mežsaimniecība ne tikai dod koksni, bet meži ir arī "planētas plaušas" – tie uzkrāj oglekli, attīra gaisu un ūdeni, ir dzīvotne bezgaldaudzām sugām.

Kopējā lauksaimniecības politika (KLP) mūsdienās arvien vairāk ietver vides aspektus, atbalstot lauksaimniekus ilgtspējīgas saimniekošanas prakses ieviešanā. Tiek veicināta dabisko ainavas elementu saglabāšana un racionāla resursu izmantošana.

Ir svarīgi, lai lauksaimnieki un mežsaimnieki sniedz savu ieguldījumu vides aizsardzības nosacījumu izpildē, jo šis nosacījumu kopums ļauj izmantot dabas resursus tā, lai tie atjaunotos un būtu pieejami arī nākamajām paaudzēm. Vides prasību ievērošana palīdz panākt līdzsvaru starp ekonomiskajām interesēm un ilgtermiņa vides aizsardzību, nodrošinot gan pašreizējo, gan nākotnes paaudžu labklājību.

Latvijas lauksaimnieki turpina virzību uz ilgtspējīgu saimniekošanu, un viens no veidiem ir integrētās augu audzēšanas metodes pakāpeniska ieviešana. Lauksaimniecības produktu integrētā audzēšana ir lauksaimniecības produktu ražošana, izmantojot vidi saudzējošus pasākumus, saglabājot bioloģisko daudzveidību un samazinot risku cilvēku veselībai un videi, kā arī īstenojot augu aizsardzības pasākumus. Lai veicinātu lauksaimniecības produktu integrēto audzēšanu, kā arī nodrošinātu integrēti audzēto produktu nonākšanu tirgū, ir pieejams valsts un ES maksājums par izaudzētajiem lauksaimniecības produktiem – dārzeņiem, kartupeļiem, augļkoku un ogulāju produkciju.

Lauksaimniecībā izmantojamās zemes ilgtspējīga izmantošana un nozares attīstība ir cieši saistīta ar zināšanām par augsnes agroķīmiskajiem rādītājiem, oglekļa saturu augsnē, augsnes tipu, granulometrisko sastāvu utt. Tas viss veido pamatu ne vien izpratnei par augsnes auglību, bet arī stratēģiski nozīmīgu lēmumu pieņemšanai par ilgtspējīgu lauksaimniecībā izmantojamās zemes apsaimniekošanu gan politikas veidotājiem, gan zemes apsaimniekotājiem.

Lauksaimniecības zemes ražošanas potenciāla saglabāšana ir svarīgs priekšnosacījums ilgtspējīgas lauksaimniecības pastāvēšanai, tāpēc tiks turpināts tiešo maksājumu atbalsts par platībām, kurās notiek lauksaimnieciskā darbība un tiek ievērotas savstarpējās atbilstības un vēlāk arī nosacījumu sistēmas prasības. Pārejas periodā lauksaimnieki no ELGF turpinās saņemt zaļināšanas maksājumu par klimata un videi labvēlīgu praksi piemērošanu.

Lai risinātu svarīgākās klimata un vides problēmas Latvijā, kas saistītas ar bioloģisko daudzveidību un dabas resursu, piemēram, ūdens, augsnes un gaisa, efektīvu pārvaldīšanu, un dotu ieguldījumu ES vides, klimata un biodaudzveidības mērķu sasniegšanā, no 2023. gada tiek ieviestas ekoshēmas, kurās lauksaimnieki var piedalīties brīvprātīgi, izvēloties sev visvairāk piemēroto videi un klimata labvēlīgāko saimniekošanas praksi. Ekoshēmas sekmēs arī jaunu tehnoloģiju un inovāciju ieviešanu lauksaimnieciskajā darbībā, nodrošinās ilgtspējīgu resursu apsaimniekošanu un veicinās SEG emisijas samazināšanu lauksaimnieciskajā darbībā, nesamazinot lauksaimnieciskās ražošanas apjomu.

Pēdējā laikā arvien vairāk aktualizējas tie jautājumi, kas skar meža nozari un ietekmē meža apsaimniekošanu tādās jomās kā klimata politika, ES bioloģiskās daudzveidības stratēģija, atjaunojamo energoresursu izmantošana u. c., tāpēc ir svarīgi uzturēt un veidot racionālu un efektīvu instrumentu sistēmu ar atbilstošu normatīvo regulējumu un atbalsta instrumentiem, kas nodrošina daudzfunkciju mežsaimniecību.

Ievērojot antropogēno un klimata pārmaiņu radīto ietekmi uz zivju resursiem, to saglabāšana ir būtisks priekšnosacījums ilgtspējīgas zivsaimniecības attīstībai, tāpēc turpināsies zivju resursu papildināšana Latvijas dabiskajos ūdeņos saskaņā ar Zivju resursu mākslīgās atražošanas plānu 2025.–2028. gadam, kā arī, lai veicinātu zivju resursu ilgtspējīgu izmantošanu un to bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu, tiks sniegts Zivju fonda atbalsts projektiem, kas saistīti ar zinātniskiem

pētījumiem zivsaimniecības jomā, zivju resursu atražošanu un aizsardzību, sabiedrības informēšanu par zivju resursu pētījumiem, to racionālu un saudzīgu izmantošanu.

Nr.	Politikas rezultāts	Rezultatīvais rādītājs	Rezultatīvā rādītāja skaitliskā vērtība						
			2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.
1.	Nodrošināti fitosanitārie nosacījumi lauksaimniecības augu produkcijas ražošanai un ārējai tirdzniecībai	Esošo augu karantīnas organismi, skaits	3	3	3	3	3	4	4
2.	Samazināti augu aizsardzības līdzekļu un mēslojuma lietošanas radītie riska faktori un ietekme uz cilvēku veselību un vidi	Saimniecību īpatsvars*, %	50	60	70	80	90	80	80
3.	Nodrošināta ilgtspējīga augsnes auglības uzraudzība	Platības īpatsvars**, % no LIZ kopplatības	7,5	7,8	8,1	8,4	8,7	10,4	10,4
4.	Nodrošināta ilgtspējīgas un augstvērtīgas lopkopības attīstība valstī	Liellopu tīršķirnes dzīvnieku skaita palielinājums salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu, %	2	2	2	1,5	1,5	1,5	1,5
5.	Publiski pieejamo iekšējo ūdeņu zivju resursi papildināti ar zivju kāpuriem, mazuļiem un smoltiem, tostarp nēģu kāpuriem	Skaits, milj. gab.	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0	7,5	7,5
6.	Nodrošināts Zivju fonda atbalsts zivju resursu atražošanas, aizsardzības un sabiedrības informēšanas projektiem	Īstenoto projektu skaits	–	–	–	–	–	105	105
7.	Nodrošināta meža resursu pieejamība pašlaik un nākamajām paaudzēm	Augošu koku krāja (pēc nacionālās meža definīcijas), milj. m ³	611	611	611	611	611	677	677
		Meža platība, 1000 ha	3285	3285	3285	3285	3285	3285	3285

* tās, kurās kultūraugi tiek audzēti atbilstoši integrētās audzēšanas vadlīnijām

** tā, kurā piecu gadu periodā notikusi augšņu agroķīmiskā izpēte

*** Saskaņā ar Padomes 2008. gada 29. septembra Regulu (EK) Nr. 1005/2008, ar ko izveido Kopienas sistēmu, lai aizkavētu, novērstu un izskaustu nelegālu, neregistrētu un neregulētu zveju, un ar ko groza Regulas (EEK) Nr. 2847/93, (EK) Nr. 1936/2001 un (EK) Nr. 601/2004, un ar ko atceļ Regulas (EK) Nr. 1093/94 un (EK) Nr. 1447/1999

Finanšu resursi:

24.00.00 "Meža resursu ilgtspējības saglabāšana"

25.00.00 "Zivju resursu ilgtspējības saglabāšana"

26.00.00 "Zemes resursu ilgtspējības saglabāšana"

27.00.00 "Augu veselība un augu aprites uzraudzība"

70.06.00 "Izdevumi citu Eiropas Savienības politiku instrumentu projektu un pasākumu īstenošanai"

Budžeta līdzekļu saņēmēji:

VAAD, ZMNĪ, LVMI "Silava", VMD, BIOR, LAD, publiski pieejamo ūdeņu apsaimniekotāji

Stratēģijā norādītie skaitļi ir plānošanas indikativās skaitliskās vērtības. ZM budžeta pamatojumā, vai citos dokumentos tie pēc faktiskās izpildes var atšķirties.

Saistībā ar pāreju uz budžetu, kas vērsts uz rezultātu, tiks pārskatīti šajā stratēģijā minēto politikas un darbības jomu (darbības virzieni) skaits, redakcionālie formulējumi un atbilstošo budžeta apakšprogrammu sadalījums.

ZM DARBĪBAS STRATĒGIJAS MĒRĶU KARTE

Misija. Sekmēt laukos dzīvojošo cilvēku labklājību, rūpēties par nekaitīgu un kvalitatīvu pārtiku iedzīvotājiem un nodrošināt priekšnoteikumus ilgtspējīgai Latvijas dabas resursu apsaimniekošanai.

Vīzija. Zemkopības ministrija ir sabiedriski atpazīstama, moderna un efektīva valsts pārvaldes iestāde, kurā ir atbalstoša darba vide un kuras personāla politikas pamatā ir nodarbināto kompetence.

Vērtības. Galvenā vērtība ir cilvēks – godprātīgs, profesionāls un uz rezultātu vērsts, ko papildina arī tādas vērtības kā profesionalitāte, attīstība, atbildība, cieņa, taisnīgums un sadarbība.

PRIORITĀTES

Nozares rīcībpolitikas izstrāde, ieviešana un uzraudzība

Mērķis: nodrošināt nozaru nepārtrauktu darbību un attīstību.

ZM pārstāvniecība ES un citās starptautiskās institūcijās

Mērķis: nodrošināt Latvijas lauksaimniecības, pārtikas, zivsaimniecības un meža nozares interešu pārstāvēšanu starptautiskajās organizācijās un sadarbības procesos.

Komunikācija ar sabiedrību un sadarbība ar nozares NVO

1. mērķis: informēt sabiedrību par ZM un tās padotības iestāžu darba aktualitātēm, sasniegumiem, panāktajiem uzlabojumiem un darba rezultātiem.
2. mērķis: veicināt nozares pārstāvju iesaistīšanu lēmumu sagatavošanas procesos.

ZM un resora iekšējo procesu efektivitāte

1. mērķis: uzlabot ZM un iestāžu darbību, stiprinot sadarbību un efektivitāti.
2. mērķis: ieviest un uzturēt vienotu kvalitātes vadības sistēmu ministrijā un tās padotības iestādēs.
3. mērķis: uzturēt un attīstīt visaptverošu riska vadību un riska kultūru.
4. mērķis: attīstīt pakalpojumu vides pārvaldības politiku un sistēmu ZM.

Kvalificēti, motivēti un novērtēti ZM nodarbinātie

Mērķis: veicināt darbinieku profesionālo izaugsmi, stiprinot attīstību, kompetenci, motivāciju un lojalitāti.

ZM resursu lietpratīga attīstība un efektīva izmantošana

1. mērķis: nodrošināt ZM un tās padotības iestāžu ilgtermiņa attīstību un mērķtiecīgu, ekonomisku budžeta līdzekļu izmantošanu.
2. mērķis: informācijas drošības, kiberdrošības un privātuma aizsardzības pārvaldības sistēmas ieviešana un uzturēšana ZM un tās padotības iestādēs.